DAmnum ſi
quis ꝓꝑe ꝑ ſeipm̄ imme-
diate dat. cōpetit ꝯtra eū
actio legis aquilie. ſed ſi
cauſam damni p̄ſtitit. cō-
petit actio in factuz. ff. ad
.l. aquil. l. qua actōne. §.
ſed ſi ꝗs. ỽ. celſus. ⁊ ptz. e. ti. l. ſi ſeruus ſuū.
.§. fi. ⁊ .l. ſi ſeruū meū. §. fi. ⁊ dicte actōes com
petūt etiam ſi damnū inferens vł dāni cauſaz
p̄ſtans nō habuerit animū damnificādi. dum
tn̄ re ip̄a damnificauerit ⁊ culpa p̄ceſſerit. vt
l. ſed ⁊ ꝗcunq;. §. j. ⁊ .l. ꝙ occidit. §. ſi ꝗs alienū
⁊ no. glo. in .l. ſcientia. §. ꝙ cum aliter. e. ti. Et
dicte actōnes competūt nō ſolū ad dāna ⁊ ex
penſas. ſed etiā ad operas amiſſas ⁊ ꝗ in futu
rum amittent̄. ⁊ ad omne intereſſe etiā ex̄ rem
vt .l. ait lex. ⁊ .l. ſe. e. ti. ⁊ .ff. ſi ꝗdru. paupiem
fecis. dicat̄ .l. ex hac. ⁊ de his qui eie. vel effu.
l. finali.

Damnū ſi ꝗs intulit ⁊ alius occaſionez damni
dedit. an ꝯtra illū ꝗ occaſionē damni dedit a-
gere poſſim ad reficiendū. dic vt no. glo. de te
ſti. ſicut nob. ⁊ de homici. c. de cetero. vide. j.
.§. pri. ⁊ vide de offi. ordi. c. ſi canonici. i tex.
⁊ glo. penul. ſup verbo. occaſione.

Damnū ſi mihi datū ſit ꝑ inimicū ticij vel ini-
micitias ꝗs habeo cum ip̄o ticio. poſſum age-
re cōtra ip̄m ticiū vt damnum mihi reſartiat.
vt. no. bar. ff. ſolu. matri. l. in his. i p̄n. et. ff. lo-
ca. l. ſi merces. §. culpe. Sed aduerte ꝙ Bar.
loq̄t̄ qn̄ ꝓcedit ꝯtractus nō vidēdo. vnde cō-
tra ticiū oriat̄ obligatio p̄ſertim quādo inimi
cicia erat ex cauſa iniuſta cōtracta qꝛ delictuz
vnius nō debet eſſe ad iniuriā vel penam alte
rius. vt in regula. non debet. ⁊ in regula. ſine
culpa. li. vj. ⁊ in. c. j. de iureiur̄. e. li. vide. ſ. §.
ꝓximo. ⁊ qđ dicit̄ de ambaſiatore capto vel
de reprobato. vide. ſ. ſup ỽbo ambaſiator.

Damni appellatōe an ꝯtineat̄ expenſe. vide de
iniur̄. c. in noſtra. ⁊ quod no. archi. ij. q. j. in p̄
mis. vbi declarat. c. in noſtra.

DEbet. hoc verbum neceſſitatem impor
tat. no. Ro. conclu. ccclxx.

DEbitor cedendo bonis nō liberat̄. et ſi
ad pinguiorē fortunam ꝑuenerit cōue
nitur. no. glo. de ſolu. c. odardus. et de
homici. ſicut dignū. §. eos. licet contrariū no.
glo. in. c. cū tu. de vſuris. ⁊ vide ſub verbo fi-
deiuſſor.

Debitor cedēdo bonis acq̄rit p̄uilegium ꝙ nō
pōt effectualit̄ conueniri niſi quatenus facere
poteſt deducto ne egeat. no. io. an. đ ſoluti. c.
odardus. ſup glo. fi. Sed hoc limita quo ad
poſt ceſſionē ꝗſita. quia de ꝗſitis an̄. nulla fit
deductio. ſed quo ad alia nudus exulat. no.
cy. in. l. j. C. qui bo. ce. poſ. in. iiij. q. ⁊ idē. no.
mathe. in. đ. c. odardus. Item etiam quo ad
bona poſt ceſſionez ꝗſita licet ſm̄ leges fiat de
ductio ne egeat. tn̄ ſecus ſm̄ canones ſm̄ vin
cen. ⁊ hoſti. ſed ſm̄ goff. idem etiaz ſm̄ cano.
quo ad forū iudiciale ſed nō quo ad penitētia
le. in quo nō remittit̄ peccatū niſi totū ſoluat̄
debitū ⁊ es alienū. vt no. io. an. de vſu. cū tu.
ſup glo. ⁊ licet. Ex his conclude ꝙ poſt ceſſio
nem debꝫ cedens alimētari ex fructibus futu
ris beneficij ſui. ſed ante ceſſionē omēs fruct⁹
aſſignant̄ creditori. nulla facta deductōne do
nec ſibi fuerit ex fructibus ſatiſfactum. vt no.
io. an. in. đ. c. odardus. ad fi.

Debitor nō iuuat ſe cedendo bonis quin poſſit
carcerari ꝓ debito ciuili qn̄ illud debitū deſcē
dit ex delicto vel dolo ip̄ius debitoris. no. ma
the. in. đ. c. odardus. Item quādo an̄ ceſſiōez
bona ſua in fraudem creditoris alienauit. no.
bar. in. l. fi. i fi. ff. de p̄uil. credi. ſꝫ io. andi. đ. c.
odardus dicit ꝙ etiam ꝓ debito deſcendente
ex delicto. ſi agit̄ ad purum intereſſe. Idem ſi
agit̄ ad furti penam applicandā parti. quo ca-
ſu actore volente (ſi nō habet debitor vnđ ſol
uat) debet iudex penā pecuniariā alꝭ parti ap
plicandā in corpalem cōmutare. non obſtāte
ceſſione ſm̄ inno. ⁊ io. an. vbi. ſ. Sed hoc ca-
ſu putarē ꝙ ſi vellet creditor debitorem incar
cerari. deberet certum tp̄s p̄figi. quo in carce
ribus ſtare deberet vt illo elapſo liberat⁹ fie-
ret. quia tunc carcer aſſignat̄ ꝓ pena nō ꝓ cu-
ſtodia. quia pena carceris loco pecunie quaz
non poteſt ſoluere ſurrogat̄.

Debitor obligatus dare fideiuſſorē ſi nulluz in
uenerit qui fideiubere velit. an ſufficiat ſi iura
toriā cautionē p̄ſtet. vide ſub ỽbo fideiuſſor.
in p̄ncipio.

Debitor ſi eſt obligat⁹ ad vendendū rem certo
precio eo ſibi obligato licet nō recepto habet̄
vēditio ꝑ ꝑfecta. l. labeo ſcribit. §. mihi biblio
tecam. ff. de contrahē. em. ⁊ no. bar. in. l. ſi fi-
deiuſſor. §. fi. de lega. j. ⁊ .l. fideiuſſorē. §. agri
palam. de le. iij. vide. j. §. ꝓximo.

Debitor obligatus ad vendendū rem nō dicit̄
obligatus ad nudum factū ſed ad tradenduz
⁊ dominiū transferendū ſi eſt dn̄s. no bar. j. l.
ſi fideiuſſor. §. fi. de lega. j. ⁊ .l. fideiuſſorez. C.
de lega. ỽ. quero ſi teſtator iuſſit. ⁊ ange. in. l.
in extimatōnibus. ff. de pe. here. Ex hoc ſeq̄t̄
ꝙ talis debitor poteſt p̄ciſe compelli vendere
⁊ tradere. nec liberat̄ p̄ſtando intereſſe. iuxta
no. ꝑ bar. in. l. ſtipulatōnes nō diuidunt̄. vj.
carta. ỽ. ad tertiū venio. ff. de ỽbo. obli. ⁊ ibi
plene vide ꝑ eum qn̄ debitor poteſt ad factuz
p̄ciſe compelli.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Debitor ꝓmittens factũ etiam cuꝫ iuramento nõ poteſt ꝑ iudicem laicũ nec etiã eccl'aſticum compelli p̃ciſe ad factũ ſed ſufficit euꝫ p̃ſtare intereſſe. quia iuramentũ recipit intellectum ⁊ mentem ſm materiã ſup̲ qua p̃ſtat̃ ſm In no. Iurans ergo aliq̇d facere intelligit̃ vl' intereſſe p̃ſtare ſm q̄ lex intelligit. vt no. an. de iudi. c. j. ꝟ. ſed dubium eſt. ⁊ de arbi. per tuas vj. colũ. vide quod no. ꝑ euꝫ. in. c. ij. ꝺ pigno. vbi dicit ſcriptorem poſſe p̃ciſe cogi ad ſcribẽdum quod ꝓmiſit quãdo fuit electa induſtria pſone quod p̃ſumit̃. vide omnino bal. q̇ alit̃ loquit̃. ⁊ qui ponit plures caſus in q̇bus poteſt quis ad factum preciſe compelli. vt. in. l. in actõnibus. ff. de iniurijs. ⁊. C. de ſen. ꝓ eo. l. j. xiiij. ⁊. xv. colum. ꝟ. mõ querit̃. de aliquibus. ⁊. ꝟ. ſed pone q̄ de venditõne.

Debitor ꝓmittẽs ſoluere vbicũq̄ locorũ. non poteſt extra ſuũ domiciliũ cõueniri niſi ĩ loco in quo reperit̃ vel in quo habet bona ſm opnionẽ cõmunẽ. ⁊ hoc maxime ꝓcedit quando certa loca enumerant̃ ⁊ general' clauſula ſubijcitur. vt ꝓmitto ſoluere bononie. ferrarie. ⁊ vbicũq̄ locorũ. Aduerte tamẽ q̄ tunc nõ poterit ꝯueniri in remotiori loco ab exp̄ſſis. no. an. de iudi. c. j. ꝟ. cõcludo.

Debitor ꝓmittens ſoluere creditori vbicũq̄ ei placuerit. ⁊ ſic ꝑ ꝟba ſignificãtia arbitriũ boni viri põt conueniri in loco vbi bonꝰ vir arbitretur ſm naturalẽ eq̇tatem. licet non põt al's ibi cõueniri de iure. ſecus ſi ꝓmittat ꝑ ꝟba ſignificãtia liberã voluntatẽ vt ꝓmitto ſoluere vbi voles. q2 tunc intelligit̃ de loco vbi al's cõueniri poterat. ⁊ ita debet intelligi bar. vt no. an. de iudi. c. j. ꝟ. concludo.

Debitor ꝓmittẽs ſoluere vbicũq̄ debitum petieris. põt in quolibet loco cõueniri in quo extraiudicialit̃ debitũ petitũ eſt. q2 in inſtãti petitõnis iuriſdictio creat̃. Idem ſi dicat ꝓmitto ſoluere vbicũq̄ cõueniar. ſecus ſi dicat ꝓmitto reſpondere coram quocũq̄ iudice corã quo petieris ⁊ ibi ſoluere. quia tunc intelligitur de petitõne iudiciali que nõ debet fieri niſi coram iudice rei. Si autem dicat ꝓmitto reſpondere ⁊ ſoluere quocũq̄ loco petieris. videtur q̄ cõueniri poteſt in omni loco ĩ quo extraiudicialit̃ petat̃. vt illud verbum petieris ad diuerſa relatum diuerſimode intelligatur niſi dicat̃ q̄ cum poſſit vtrũq̄ eque determinare. ſ. in petitõe iudiciali. vbi aũt diceret ꝓmitto ſoluere vbicũq̄ me inueneris in tuſcia. certum eſt q̄ in quolibet loco in quo reperit̃ ſortitur forũ ratõne cõtractus. ⁊ hoc verũ eſt qñ loca ſunt incerta. ſed ſi plura loca exp̄mantur vt ꝓmitto ſoluere bononie ⁊ ferrarie. tũc obligatio diuidet̃ ⁊ nõ poterit ex altero in ill' locis inſolidum conueniri niſi hoc adiectum ſit. Cautum eſt ergo illud addere. vt no. anth. de iudi. c. j. ꝟ. cõcludo.

Debitor ſi ſimplicit̃ ꝓmittat reſpondere vbiq̄ vel vbicũq̄ inueniet̃ vel in quocũq̄ foro. nõ poteſt inuitus extra locũ ſui domicilij cõueniri. quia ſemꝑ poteſt añ litem cõteſtatã penitere ⁊ iuriſdictõnem al's nõ ſui iudicis declinare. quod eſt verũ quantũ ad p̃ncipaleꝫ cauſaꝫ ſed quia penitendo ⁊ declinãdo obligat̃ parti ad intereſſe. poterit ꝓ illo intereſſe conueniri coram ip̃o iudice declinato. quia executõneꝫ pacti deſtinauit in loco iudicis nõ ſui. ⁊ ſic q̇ſi quo ad pactum videt̃ ibidem contraxiſſe ſm Guil'. quod eſt ſingulare dictum. vt no. an. de iudi. c. j. ꝟ. concludo. ⁊ hoc puto ſiue ad intereſſe agat̃ ex pacto quãdo fuit veſtitũ ſiue agatur ex dolo quãdo fuit nudũ. q2 ſicut ꝑ cõtractum q̇s ſortit̃ forum. ita ⁊ ꝑ dolũ ſiue delictũ

Debitor obligatus natural'r tm̃ an ⁊ qualiter poſſit cõueniri coram iudice eccleſiaſtico. viꝺ ſub verbo iudex.

Debitor obligatus ex pluribus cauſis. ſi ſoluit ⁊ non exp̃mit in quaꝫ cauſam ſoluat. in quam cauſam debeat ſolutõ cedere. vide ꝑ bar. in. l. j. ff. de ſoluti. ⁊ pleniꝰ in. l. cuꝫ ex pluribꝰ. e. ti.

Debitor nõ cenſet̃ idoneus quo ad vitandam ſatiſdatõꝫ. licet poſſideat immobilia alibi q̄ĩ loco iudicij. vt no. glo. ⁊ bar. in. l. fi. C. de pri. agen. in re. li. xij. ⁊ bal. in. l. ſciendũ. in p̃n. ff. q̇ ſatiſda. cogũ. quod intellige quãdo poſſidet ĩmobilia in loco valde longinquo a loco iudicij. ſecus ſi poſſidet in loco ꝓpinquo. niſi ibi eſſet debitor multũ potens. vt no. Bar. in. d. l. ſciendum. § j. ⁊. l. ij. in p̃n. e. ti. Dicit̃ etiaꝫ q̇s de fuga ſuſpectus ſi non poſſidet immobilia ĩ loco delicti vbi cõueniri ⁊ puniri debet. vt notat io. an. in. c. ſi clericos. ſup̲ ꝟbo ne fugiat. ꝺ ſen. excõ. li. vj. in nouel.

Debitor tenet̃ ire ad domũ creditoris ⁊ ibi debitum ſoluere. no. inno. in. c. ſignificante. ꝺ pigno. ſed plenius de hoc. Et cuius expẽſis debet res debita portari ad domũ creditoris. vide bar. in. l. item illa. ff. de conſti. pe. ⁊ bal. ĩ. l. acceptam. C. de vſuris.

Debitor obligatus ad rem tradendã licet poſſit illam tertio extraneo vendere. vt. ff. de publi. l. ſiue autẽ. § ſi duobus. tamẽ non poteſt eam vendere nec alienare in cõſortem ſecum ad eandem rem tradendã obligatum ſm Inno. quod eſt notabile. vt no. an. in. c. cũ m. de conſti. xxxiiij. colũ. ꝟ. venio ad octauũ.

Debitor ſortit̃ forum ratõne contractus. ſꝫ ita demũ poteſt in loco contractus cõueniri ſi ibi reperiat̃. vt in. c. romana. § contrahẽs. de foro compe. li. vj. niſi renũciauerit p̃uilegio fori

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quo caſu etiam ſi non reperiat᷑ ibi poteſt ibidē
conueniri. vt no. ꝑ bar. ⁊ bal. ⁊ glo. in. l. fi. ff. ſi
quis in ius vo. nō ie. Sꝫ cōtradicit ibi ange.
ꝑ. d. §. contrahētes. vide anth. in. d. c. dilecti.
⁊. c. fi. de foro compe.

Debitor obligatus in tempe. an teneat᷑ ſoluere
in ꝑncipio tempis vel in fine. Dic vt no. bar.
in. l. qui hoc anno. de v̄bo. obli. ⁊ ꝑ bal. qui i
aliq̄bus. dicit ꝯtra. in. l. j. C. qn̄ dies le. ce.

Debitor an ꝓ̄ſumitur liberat᷒ ꝑ ſolutōēꝫ ſi ha=
bet penes ſe inſtrumentū obligatōis inciſum
vide ſub v̄bo ꝓ̄ſumptio. §. ꝓ̄ſumit᷑ debitor.

Debitor qui eſt i fuga poteſt ꝑſonaliter capi ⁊
ſine auctoritate iudici ſi comode iudex haberi
nō poteſt. Idem in debitore de fuga ſuſpecto
debet tamen ante omnia ſummarie cognoſci.
vt no. io. an. in. c. ij. de pigno. vide bar. ⁊ āge.
in. l. ait ꝓ̄tor. §. ſi debitorem. de his q̄ fiunt in
fraudem creditorū.

DEcanus. an decanatus ſit dignitas. vi
de ſub v̄bo dignitas.

DEcernimus. hoc v̄bum eſt iuris decla
ratiuuꝫ. no. anth. de iudi. c. decernim᷒
in fi. Sed io. an. dicit ꝙ ſignificat noui
iuris editōꝫ non antiqui declaratōnem. vt ip
ſe no. in cle. q̄uis. de appel. ⁊ in cle. ij. de regu.
⁊ in. c. eos. de ſen. excō. li. vj.

DEcima. quibus clericis debeantur de=
cime de iure. vide Ro. conclu. xix. ⁊ vi
de ſub v̄bo iudex. §. iudex poteſt proce
dere ſine figura.

Decima ſiue ius decimādi non cadit in laicum
niſi ex ꝑuilegio apoſtolico. ſꝫ fructus decima
rum ſic. no. Ro. conclu. xliiij. ⁊ no. glo. de lo=
ca. c. ij. ⁊ de deci. c. q̄uis. ⁊ no. antho. de reſti.
ſpo. ex parte. iiij. colum. Primū dictum limi=
tatur niſi eſſent decime ante cōciliū lateranē.
laicis conceſſe quia ille cadunt in laicū. tamen
cum ſint quid ſpūale ꝑtinent ad laicos ex ſin=
gulari gratia ⁊ fauore eccleſie. no. Ro. cōclu.
cclxxxvij. In conceſſis autē poſt concilium la
teranē. verum eſt ꝙ papa potuit ⁊ poteſt ſta=
tuere quod vult. dū tamē ex toto ipas nō tol/
lit. vt no. Inno. ſuꝑ rubrica. de deci. ⁊ antho.
e. ti. parrochianos. iiij. colum. Sed in feuduꝫ
poteſt papa cōcedere laico decimas. inferior
autē a papa non poteſt. ſed olim ante ꝯcilium
lateranē. poterat q̄libet cum autoritate ſupe=
rioris ꝓ̄lati. no. io. an. de his que fi. a ꝓ̄la. cum
apoſtolica. Item licet papa nō poſſit vniuer=
ſaliter omēs eximere a ſolutōne decimarū. po
teſt tamē ex ſpeciali ꝑuilegio aliquibus h̄ per
petuo concedere. no ꝑ glo. ⁊ hoſti. ⁊ io. an. et
fran. de ꝫabo. in. c. a nobis. de deci.

Decime ſi tanto tempe cuius initij nō eſt mēo=
ria ſint cōſuete dari in feudū. ꝓ̄ſumit᷑ conceſſe
ante conciliū lateranen. no. io. an. de his que
fi. a ꝓla. cum apoſtolica. Et ratio eſt quia li
cet deuoluant᷑ ad eccl'am etiam ꝑ renūciatōēꝫ
vaſalli. poteſt ꝓ̄latus eas cōcedere alteri etiā
laico. quia non dicunt᷑ de nouo infeudari nec
alienari. no. fran. de ꝫabo. c. ij. de feu.

Decima feudalis laico in ꝑpetuum ab ātiquo
conceſſa poteſt ꝑ ipm laicum cōſentiente epo
etiam ſine conſenſu capituli concedi eccleſie i
feudum. ꝑ tex. de his que fi. a ꝓla. cum apo
ſtolica. in fi. ⁊ etiam ipi capitulo concedi pn̄t.
vt no. glo. in cle. ij. ſuꝑ v̄bo menſe. de re. ec.
non alie. ſed non poteſt ꝑ ipm laicum concedi
laico etiaꝫ conſentiēte epiſcopo. vt no. io. an.
⁊ fran. in. c. ꝓhibemus. de deci. licet gloſa ibi
dicat contrariū.

Decima laico iuſte ⁊ canonice conceſſa tranſit
ad eius heredem niſi hoc expreſſe fuerit actū
tex. eſt de deci. c. ad hec. ⁊ no. glo. e. ti. q̄uis.
non intelligas de conceſſione ante conciliū la=
teranen. ſed de cōceſſione poſt.

Decimas ⁊ ius decimandi poteſt vna eccleſia
ꝓ̄ſcribere contra aliam. no. Ro. conclu. ccccx
iiij. ſed laicus nō poteſt ius decimandi ꝓ̄ſcri=
bere. fructus autē decimarū ꝑceptos bene ꝓ̄=
ſcribit. no. Ro. conclu. xliiij. ⁊ no. glo. d̄ loca.
c. ij. ⁊ de deci. c. q̄uis. ⁊ no. anth. de reſti. ſpo.
ex parte. iiij. colum. ⁊ vide ſub v̄bo ꝓ̄ſcriptio
§. ꝓ̄ſcribi non poteſt exemptio.

Decimarū ius nō poteſt in compoſitōe vl' trāſ
actōne deduci. quia eſt ſpirituale. ⁊ ſuper ſpi=
ritualibus nō poteſt componi nec tranſigi. ſꝫ
ſuper accidentibus ⁊ coherētibus extrinſecis
ad ius ſpūale ſic. ſm inno. ⁊ no. antho. de con
fir. vti. c. penul. valet tamē tranſactio in ꝑiu=
dicium trāſigentis licet nō in ꝑiudiciū ſucceſ=
ſoris. no. glo. de deci. ex ml'tiplici. ⁊. c. nuper.
Suꝑ fructibus autē decimarū trāſigi poteſt.
vt patet ex. §. ꝓximo ꝓcedēti. dicit tn̄ hoſtiē.
ꝙ ꝑ medium nō arbitri ſed arbitratoris ⁊ ami
cabiliſ compoſitoris poterat ipm ius decima
rum in tranſactōe deduci. vt no. io. and. in. c.
finali. de re. ꝑmuta. ꝑmutari aūt nō poteſt cū
aliqua re temporali. vt no. ibi in glo. fi. niſi for
te papa approbaret. vt no. anth. ibidem. in fi.
vide io. an. poſt inno. in. c. ſtatuimus. de trāſ
ac. ſuꝑ. j. glo. ⁊ in. c. de cetero. ſuꝑ v̄bo cōpo=
nit. ⁊ ſuꝑ v̄bo ius aliquod. ⁊ in. c. ſuꝑ eo. e. ti.

Decime an ſint ex ꝓ̄cepto legis diuie vel cano
nice. ⁊ an nō ſoluentes illas peccent. vide in=
no. ſuꝑ rubrica de deci. ⁊ io. an. e. ti. a nobis.
⁊. c. in aliquibus. ⁊ in regula. qui ꝑor in q̄ſtio=
ne porrorū. iiij. ꝑte. ⁊ anth. e. ti. ꝑochianos.
⁊ archi. xvj. q. j. decime. ⁊ no glo. de deci. c. j.
li. vj.

Decimas an poſſit papa tollere ⁊ extinguere.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

diſponēdo ꝙ non ſoluant̄ in toto vel in parte vide ſub ꝟbo papa·§·papa licet nō poſſit.

Decime licet de iure cōmuni debeant̄. ſi tamē in aliqua ꝓuincia de conſuetudine cōmuniter non ſoluant̄ ⁊ ibi alique res vendant̄ ex quarum fructibus decime emptori petunt̄. an vēditor teneat̄ emptori ad intereſſe. vide ſb verbo venditor·§·venditor vendens.

Decime fructuū germinantiū ſiue naſcentium vel alterius lucri. an debeāt ſolui deduct̄ expenſis ſiue ſine deductōne: vide tex. ⁊ glo. ⁊ quod ibi no. ꝑ inno. hoſti. ⁊ io. and. ⁊ ant. in c. paſtoralis. de decimis.

Decime que debent̄ epiſcopo ⁊ que debentur rectori parrochialis eccl'e. vide quod no. per glo. ⁊ doc. in. c. cum contingat. de deci. ⁊ ibi pleniſſime ꝑ anth. poſt io. cal.

Decime ſi ex p̄uilegio concedunt̄ eccleſijs. tale p̄uilegium extendit̄ etiam ad decimas noualium. vt in. c. ex pte. iij. de decimis. ſec⁹ ſi tale p̄uilegiuꝫ laico concedit̄. vt pꝫ in. c. tua. e. ti.

Decimas poſſidens ⁊ p̄ſcribens in fundo pro parte culcinato. ſi poſtea reliqua pars de nouo culcinet̄. decima illius ptis nouit̄ culcinate debet̄ illi ad quem ptinet ius decimandi in pte antiquitus culta. quia ſequit̄ naturam p̄dij antiqui cui adheret ⁊ cuius ps eſt ſm vincen. ⁊ no. io. an. in. c. fi. de p̄uilegi. ⁊ ſpecu. i ti. de ꝓba·§·j. ꝟ. quia ſi ps agri. ⁊ talis ps licet ſit nouiter culta non appellat̄ noualia q: trahitur ad p̄ncipium antiq̄tus cultum. vt no. io. an. ⁊ anth. in. c. j. de ꝟbo. ſigni. ⁊ quia ſicut ingrediēs certam ptem fundi acquirit poſſeſſionem totius. licet omēs glebas terre nō tangat l. iij. in p̄n. ff. de acqui. poſſeſ. Ita etiā pcipiēs decimas in aliqua pte fundi acquirit q̄ſi poſſeſſioneꝫ iuris decimādi in toto fundo licꝫ ſingule glebe fundi non ſint culte. ſec⁹ vbi eſſent fundi ſeparati. quia tunc poſſidens ⁊ preſcribens decimas in vno nō acquirit poſſeſſionē nec ius decimandi in alio. vt in. c. cum contingat. de decimis.

Decimaſ maioreſ ſi q̄s poſſedit ⁊ p̄ſcripſit i certo fundo. poteſt petere etiā minores ex eodeꝫ fundo ꝓuenientes licet eas hactenus nō pcepiſſet. vt patet de deci. cum in tua. quod intelligo quādo minute fuerūt ibi collecte. al's forte ſecus eſſet. vt no. ſub ꝟbo poſſeſſio iuri decimandi.

Decimas de paſcuis herbarū ⁊ de lignis in ſiluis inciſis ⁊ de piſcibus valliū ſi quis pcepit ⁊ p̄ſcripſit. ⁊ illa loca poſtea reducant̄ ad culturam. decime fructuum ex noua cultura prouenientiū ptinent ad illū qui decimas de herbis lignis ⁊ piſcibus ⁊ eiſdem locis prius percepit. vt no. io. an. in. c. cum ꝯtingat. de deci.

Decimas ſi quis pcepit ⁊ p̄ſcripſit ex fundo in quo poſtea plantant̄ de nouo vites ⁊ arbores fructifere que ante ibi nō fuerāt. decia de fructibus vitiū ⁊ arborum debet̄ ei qui p̄ſcripſit decimas eiuſdem fūdi. quia quicq̄d ex illo fūdo pcipit̄ licet fructus ſit inſolit⁹. decimal'eſt vt no. anth. in. c. cū cōtingat. de deci.

Decime taxatio quomō intelligat̄ in gratijs expectatiuis ꝑ quas impetrant̄ beneficia ad certum valorem ſm taxatōnem decime. vide io. an. in addi. ſpecu. ſup rubrica. de ꝯceſ. p̄ben.

Declaratio poteſt fieri ꝑ ſupiorem parte abſente ⁊ etiam lite pendente. no. inno. de verbo. ſigni. c. olim. vide ibi io. an. ⁊ an. qui limitant inno. vide etiaꝫ eundem anth. in. c. fi. de conſtitu. ⁊ vide ſub verbo. interpretatio.

Declaratio trahit̄ retro vſqꝫ ad temp⁹ ⁊ p̄ncipiuꝫ actus qui declarat̄. ff. de teſta. l. heredes palaꝫ·§·j. ⁊ in auten. de fili. an. do. inſtru. na. ꝓpe fi. ⁊ no. bal. C. de legi. l. nō dubium. i. iij. nota. ⁊ no. ꝑ io. an. in. c. fi. de verbo. ſigni. lib. vj. ſup glo. ꝑ hoc. in nouel. ⁊ addi. ſpecu. i ti. de teſti·§·nunc videndū. ꝟ. hoc etiam. ⁊ vide ſub ꝟbo lex ſiue conſtitutio declaratoria.

Declarare ad eum ptinet cuius eſt concedere. C. de legi. l. fi. de ſen. excō. c. inter alia.

Declaratio debet fieri circa rem dubiam. quia in re clara non cadit declaratio. no. Bar. in. l. ab executore. ꝟ. quero ſecūdo. ff. de app. ⁊ cōpoſ. de reſcrip. cauſam q̄. Et patet de le. iij. l. ille autem·§·cum in ꝟbis. ⁊ no. Ro. conclu. cclxvj. vide omnino quod no. antho. in. c. fi. de conſti. ⁊ vide ſub ꝟbo interp̄tatio·§·interpretationem.

Decretum ex falſa cauſa interpoſitum licet nullum ſit. dat tamē interim colorē tenendi donec caſſet̄. no. an. de cle. coniuga. c. diuerſis fallacijs.

Delegatio poteſt fieri de his q̄ ſunt meri imperij ſm canones. ſed non ſm legeſ no. Ro. conclu. cccxlix. ⁊ vide ſub verbo iudex a papa.

Delegari non poſſunt ea que ſunt ordinis niſi fiat delegatio in epiſcopum. in inferiorem nō poteſt. ⁊ que ſit ratio vide archid. lxxxv. di. c. ꝑuenit.

Delictum quod ſit impediens ordis executōnem. etiam poſt penitentiā pactā vide glo. ⁊ doc. de renū. niſi. in p̄ncipio ⁊ vide. ſ. verbo clericus.

Delicta enormia ⁊ grauia ſunt. piurium. adulterium ⁊ homicidiū. ⁊ alia que arbitrio iudic' relinquunt̄. ⁊ que ſunt crimina ſuſpenſiōe. degradatōne ⁊ depoſitōne digna. vide anth. de iudi. c. at ſi clerici. in p̄n·§·q̄ro ad declaratōꝫ.

Delinquens poteſt a quolibet capi vt ducaꝛ
ad iudicem licet in flagranti crimine nõ ſit re=
pertus.no.anth.de iudi.c.j.℣.examinemus
Delinquens non repelliꝛ ratõne alicuius cri=
minis ab agendo in iudicio.no.anth.de iudi.
c.intelleximus.℣.idem credo.
Delinquens in cõſpectu iudicis etiam ꝓ tribu
nali ſedentis nõ magis ei nocet ꝙ ſi in abſen=
tia iudicis delinqueret.quia iudex ad h nõ ſe
det.no.anth.de confeſ.c.j.viij.colũ.
Delictum adulterij maius eſt omibus alijs.p̄=
ter crimen leſe maieſtatis.no.bar ſup rubrica
ff.de adulte.Sz dic ſm antho.quo ad crimis
quantitatẽ non eſt maius omibus alijs ſed ꝙ
tum ad crimis cõmunitatem ꝛ frequẽtatõem
maius eſt omnibus alijs.quantũ ad pene ꝗn
titatem eſt ita graue ſicut omnia alia qꝛ ꝓ eo
imponiꝛ pena mortis.quantũ ad delicti extẽ=
ſionem eſt de grauioribus.quia nõ ſolum de=
linquit in ſe ſed in alium.nam duoꝝ aïe pol
luuntur.no.an.de iudi.at ſi clerici·§·de adul
terijs.℣.venio ad vltimum.
Delictũ vnicum cenſeꝛ ſi quis aliuz vno impe
tu pluries ꝑcuſſerit.quia ille p̄les ꝑcuſſiones
ꝓ vna habenꝛ.no.io.an.de regu.iuris.deli=
ctum.li.vj.
Delinquens licet ſit ꝑ penitẽtiam abſolutus a
pena fori penitentialis.poteſt tamẽ accuſari
ꝛ puniri in foro contentioſo.no.glo.ꝛ io.an.
de diuoꝛ.gaudemus.ꝛ ibidez dicit glo.xxxiij
q.ij.admonere.licet hoſti.dicat contrarium.
in.c.tue.de ꝓcura.vbi dicit ꝙ eccleſia debet
penitentẽ defendere.cuius dictum poteſt ſal=
uari quãdo penitẽtia fuit publica qꝛ illa ſucce
dit loco pene fori cõtentioſi.vt no.an.in.c.de
his.de accu.diſpenſatus autẽ vt nõ obſtante
delicto poſſit ad ſupiores aſcendere ꝛ in ſuſce
ptis ordinibus miniſtrare.nõ poteſt amplius
accuſari de tali delicto.ꝛ hoc operaꝛ dicta di
ſpenſatio.vt no.glo.vlti.ꝛ io.an.ſup ea.in.c.
fi.de temp.ordi.
Delictum differt a crimine.quia delictum ẽ ge
nus generaliſſimũ.crimen eſt gen⁹ ſubalꝛnuz
vt no.glo.in.l.j.C.ſi aduer.delic.Item deli=
ctum ꝛ crimen differũt a peccato.no.in regła
peccatũ.de regu.iuꝛ.li.vj.in.j.glo.
Delictum poteſt vnico actu contra plures cõ=
mitti.ꝛ tot erunt delicta quot ꝛ pſone contra
quas delinquiꝛ.ꝛ ꝓ qualibet pſona pena cõ=
mitteꝛ in ſolidum.vnde ſi ſtatutũ dicit ꝙ pro
quolibet inſultu facto in pſonam alicuius pu
niaꝛ inſultans in.xij.ꝛ quis p̄les ſiꝛ inſultet.
tot erunt pene quot pſone inſultate.vt no.ꝑ
bar.ꝛ ange.in.l.ij.§.ſi plures.ff.de ſepul.ſec⁹
ſi ſtatutũ puniat delictũ cõmiſſũ circa res lz il
la res in q̄ deliquiꝛ ſit pluriũ pſonarũ.vt ſi ſta
tutum puniat turbantẽ poſſeſſionẽ alicui⁹.qꝛ
tunc vnica pena turbans puniꝛ.vt ibi no.
Delinquens qui crimen in ſe cõfiteꝛ an poſſit ꝛ
debeat interrogari de ſocijs criminis.ꝛ qua=
lem fidem facit depoſitio eius contra ſocios.
vide bar.in.l.reſcripti.§.j.ff.de queſti.ꝛ an=
tho.in.c.j.de confeſ.ꝛ cy.in.l.fi.C.de accu.
Delinquenti opem p̄ſtans an teneaꝛ eadẽ pe=
na qua delinquens.ꝛ qualiter quis dicaꝛ opẽ
p̄ſtare vel auxilium.vide bar.in.l.is qui opẽ
ꝛ.l.in furti.§.ope.ff.de furtis.
Delictum ſacrilegij quibus caſibus dicaꝛ com
mitti.vide io.an.de ſen.excõ.c.cum ꝓ cauſa.
Delinquens ſi ſit in tortura non p̄cedentib⁹ in
dicijs facta confiteꝛ crimen ꝛ poſtea in illa cõ=
feſſione pſeuerauerit.an ſibi p̄iudicet taꝉ con
feſſio.vide ſub ℣bo confeſſio.§.confeſſio fa=
cta in tormentis.

Denunciatio qualiter fieri debeat.vide
s̄.verbo appellatio.§.appellatio in cau=
ſa beneficiali nõ deuoluit.ꝛ vide ſub ℣
bo ꝓteſtatio.

Deportatus ꝛ damnatus in metallũ an
poteſt agere ꝛ cõueniri ꝛ ſtare in iudi=
cio tam ꝓ p̄teritis viribus ante depor=
tatõnem ꝙ etiam ꝓ futuris obligatõibus.vi
de anth.de iudi.c.intelleximus.circa finem.

Depoſitum ſi eſt factum de pecunia nõ
data in ſacculo ſignata ſed ſimpliciter
numerata.tacite actum videꝛ ꝙ depo=
ſitarius vti poſſit illa pecunia ꝛ tantũdem ſin
genere reſtituere teneaꝛ.l.dies ſponſariorum
.§.j.ff.depoſiti.ꝛ tunc depoſitum excedit na=
turam depoſiti.quia dominiũ ꝛ poſſeſſio trã=
ſit in depoſitariũ.vt patet in.l.lucius.ꝛ.l.pu=
blica.§.j.e.ti.
Depoſitum factũ ad certum tempus põt etiaz
ante tempus repeti ad beneplacitũ deponen=
tis.l.j.§.penulꝛ.ff.depoſiti.quod intellige in
depoſito ſtante in ſua natura.ſecus ſi naturã
depoſiti excedat.vnde quãdo deponiꝛ pecu=
nia.vti in eum tranſit dominiũ ꝛ poſſeſſio ita
etiam excedit in alio quod nõ poteſt ante tem
pus reuocari ne facultas vtendi ſemel conceſ
ſa auferaꝛ.cum hoc caſu depoſitum ſit factũ
gratia depoſitarij.ſed p̄mo caſu fuit factũ gra
tia deponentis.vt patet ex no.ꝑ Bar.in.l.in
comodato.§.ſicut ff.comoda.Ratio differẽ=
tie eſt quia p̄mo caſu non intereſt depoſitarij
ꝙ non reuoceꝛ depoſitum ante tempus.ſecũ=
do vero ſic.

Deuolutio cauſe ad curiam quãdo dica
tur eſſe facta vide Rotã.conclu.xix.ꝛ
conclu.clxiiij.ꝛ plenius ꝑ antho.in.c.
veniens.de renũ.vbi etiam ponit effectus h⁹
deuolutõnis.ꝛ vide aliquid ꝑ eundem in.c.ſi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

duobus.in. vj.colum.de app. ⁊ vide ſb verbo appellatio·§·appellatio in cauſa beneficiali· in partibus cum pluribus·§·ſequentibus. et vide ſub verbo introducta.

Deuolutio negocij ꝑncipalis ad curiaꝫ non fit ex cōmiſſione facta in curia ſup nullitate diffinitiue ſententie in partib⁹ late. licet iudex nullatenus ꝓnunciet ſententiam nullā.no.anth. in.c.auditis.de ꝓcurato.in.viij.notabili.niſi partes conſentiant ꝙ etiam in ꝑncipali ꝓcedatur in curia. vt ibi no.

Dies termini an computent᷑ in termino ⁊ an fiat cōputatio de momento ad momentum. vide ſub v̄bo terminus·§·termini dies.

Dies quādo plures ꝓ termino aſſignantur. an intelligant᷑ continui vel vtiles. vide ſub v̄bo terminus·§·termini ſi nō ſint.

Dignitas.ꝑſonatus ⁊ officium q̄d ſint. vide archi.in.c.j.de conſue.li.vj.⁊ plenius vide ibi domi. vide tex.cum glo. de le.iij.l.legatis·§·ſi ex officio. ⁊ vide ſub v̄bo p̄latus·§·p̄lati appellatōe.

Dignitas eſt eſſe ꝑorem.de p̄ben.c.niſi. et no. glo. de v̄bo.ſigni.c.q̄uis. ⁊ obtinet primum gradum dignitatis quando fit ꝑ electōnem. ⁊ non habet ſupra ſe abbatem. vt no. archi. de p̄ben.li.vj.c.licet. Predicta intellige ni prioratu ꝑncipali.ſecus ſi i clauſtrali.quia ille nō eſt dignitas. vt in cle. ⁊ ſi ꝑncipal᷑.de reſcꝑ.

Prior claustral

Dignitas eſt eſſe abbatem. ⁊ compara᷑ dignitati epiſcopali que ſimplicit᷑ non eſt dignitas ſed culmen dignitatis.no.archidia.de p̄ben. licet.in.vj.

Dignitas eſt eſſe archidiaconū. etiam ſi ip̄e archidiaconus ratōe conſuetudinis nullam exercet iuriſdictōnem.ſed thezauraria. prepoſitura ⁊ decanatus ⁊ alia in eccleſia cathedrali non ſunt dignitates.in alijs autē eccleſijs collegiatis ille qui eſt caput ⁊ p̄latus eccleſie electus a collegio ⁊ ꝑ epiſcopū confirmatus dicitur eſſe in dignitate. quia habet iuriſdictōem ſup eligentes.ſed habens adminiſtratōneꝫ rerum vel p̄eminentiam vt ſunt ſyndici. ꝓcuratores.caſtellarij. ⁊ ſacriſte.non ſunt in dignitate ſed officio.habēs autē adminiſtratōnem cum iuriſdictōne vt camerarius pape eſt i dignitate.no. Ro.conclu.clxvj. Alibi dicit Rota ꝙ eſſe p̄poſitum non eſt de iure dignitas niſi quādo p̄poſitus ſuccedit in locum archidiaconi.ſed arahip̄ſbyteratus eſt dignitas. Idē de decanatu in dubio.niſi ſit decanatus ruralis. vt no. Ro.conclu.ccccxxiij. Sed an eſſe archip̄ſbyterum ſit dignitas. vide guil. pau. ⁊ anth.in.c.de multa.de p̄ben. ⁊ vide in mag. glo.in clemen. vt hi qui.de eta. ⁊ quali. ⁊ tex. de conſue.cum olim. ⁊ de inſti.c.fi. Dic ꝙ dignitas eſt niſi conſuetudo ſit in contrariuꝫ. vt no.fran.de ꝫabo.in clemē.j.de p̄ben. Et ratō eſt quia archipreſbyter etiam ruralis habꝫ iuriſdictōnem ordinariam in minoribus cauſis vt no.ꝑ glo.inno. ⁊ antho. ⁊ io.an.in.c.fi. de offi.archip̄ſbyteri. Sed Fre.de ſenis dicit ꝙ tunc demū archipreſbyteratus ruralis eſt dignitas quādo habet etiam eccl'am collegiatā actu. vt ip̄e no.in conſilio.lxxx. ⁊ vide Ro. i antiquis conclu.cxxiiij. ⁊ cōclu.cxxv.

Dignitas venit ſub nomine p̄ſidentie non ſub nomie adminiſtratōis niſi ex adiūcto aliđ appareat.no.anth.in cle.j.de reſcriptis.

Dignitaſ eſt eſſe canonicū in eccleſia cathedrali etiam ſub expectatōe prebende.ideo talij canonico ſicut ceteris in dignitate poſitis.cauſe a ſede apoſtolica cōmittunt᷑.no. Ro. conclu. ccccxxvj. Idem no.antho.etiam in canonico ſupranumerario.in.c.cū.m.ferrari.de cōſti. ad finem. Alibi dicit Ro.ꝙ eſſe canonicū eſt honor. vt no.conclu.cxxxij. Item mendicantes qui ſunt ad nutum reuocabiles deputati vt alijs p̄ſint.dicunt᷑ in dignitate donec fuerit reuocati.no.fre.in tracta.ꝑmutatō.q.xvj

Dignitas eſt quicq̄d ex conſuetudine dignitaſ reputa᷑.no. Ro.conclu.cccxxxij. quia tantū opera᷑ conſuetudo ⁊ reputatio eccleſie q̄tuꝫ ius cōmune quod poteſt dignitateꝫ inducere vt no. Ro.conclu.clxviij.

Dignitas archidiaconatus eſt de iure cōmuni maior poſt epiſcopū.que autē ſit maior dignitas in eccleſia collegiata vel p̄poſitus vel decanus.quidam dicūt ꝙ p̄poſitus.quia ſuccedit in locum archidiaconi. decanus v̄o in locum archip̄ſbyteri. ⁊ archidiaconus eſt maior in dignitate archip̄ſbytero. licet archipreſbyter ſit maior in ordine.ſed dic vt no. Rota conclu.ccccxxxij.

Dignitas eſt eſſe plebanum quia pleban⁹ habet eccl'am collegiatā actu.al's ſecus. ⁊ idē in p̄poſito.no. Fre.de ſenis conſilio.lxxx. vide rotam que aliter dicit in p̄poſito.conclu.cxxiij. ⁊ domi.dicit idem in plebano.in.c.j. de cōſue.li.vj.concordās cum fre.

Dignitatis appellatōne nō comp̄hendunt᷑ epiſcopales ſiue eccleſie cathedrales.nec in cōſtitutōnibus nec in ꝑuilegijs ſiue in diſpenſationibuſ. vt in.c.dilectus.de conceſ.p̄bend.c.ij. li.vj. Et hoc etiam tenet ibidem io.an.in glo. ij.ſaluo in his que ius vetus coadiuuāt.appellatōne dignitatis venit etiam epiſcopalis. vt no.io.an.in.c.auaricie.de elec.li.vj.ſup verbo dignitatis.in nouel. vide ſub verbo cardinalis·§·cardinalatus dignitas.

Digniora p̄ferenda ſunt minus dignis. đ cau.

poſ.cum dilectus.
Dignitas eſt eſſe vicarium epiſcopi.no.glo.in
cle.auditor.de reſcriptis.ꝛ pe.more.in.c.ſi.ď
officio dele.li.vj.ỽ.quero an electi.ꝛ no.glo.
in cle.ꝛ ſi pҁncipalis.de reſcriptis.ſup ỽbo de
legatus Item vicarius late intelligēdo appel
latur p̄latus.no.an.de iudi.decernimus.ỽ.
oppono ꝙ alij.
Dignitas que dicat̄ maior poſt pontificalez in
eccleſia cathedrali.vide io.an.in.c.delibatōe
de offi.lega.li.vj.vbi dicit ꝙ p̄poſitura ē ma
ior concurrentibus qualitatibus de quibꝰ ibi
loquit̄.vide.s̄.§.dignitas eſt eſſe archidia.

Dilatio donec pendet non poteſt iudex
ad vlteriora ꝓcedē niſi ex cauſa dilatio
nem reuocet.de appel.c.ſignificante.et
ibi no.io.an.

Diocesani appellatōne an compҁhendā=
tur inferiores epiſcopo.vide glo.in ỽ=
bo dioceſani.in clemē.q̄uiſ.de fo.com
pe.ꝛ in cle.j.de iure pa.in ỽbo.dioceſani.

Diocesis qualiter ſumat̄.vide quod no
tat glo.in cle.ne romani.§.ſane.ď elec.
Dioceſis appellatōne compҁhendit̄ ci=
uitas in conſtitutōnibus.ſtatutis ꝛ p̉uilegijs
ſecus in reſcriptis.vt no.inno.ꝛ hoſti.in.c.j.
de offi.ordi.ꝛ no.glo.in.c.j.de re.pmuta.lib.
vj.vide anth.in.c.rudolphus.de reſcriptis.
Dioceſis ꝛ in dioceſi ꝛ de dioceſi eſſe cenſetur
locus exemptus.quia p exemptōnem non de
ſinūt eſſe de dioceſi.licȝ dioceſanus nō poſſit
in locum illū iuriſdictōnem exercere.vt i cle.
ij.§.ij.ſimili modo de p̉uilegijs.ꝛ no.fre.de ſe
nis.conſilio ſuo.ij.

Directe ſi quid fieri ꝓhibetur non debȝ
fieri indirecte.c.ſtatutū.li.vj.de here.
ꝛ ibi no.io.an.in nouel.ff.de his q̄ no.
infa.l.athletas.§.ait p̄tor.ꝛ de negoci.geſtis
l.ſi ex duobus.ꝛ no.p dynū.in regu.cū quid.

Dispenſatio quatenus reſpicit p̄iudiciū
diſpenſantis debet late interpretari.qꝛ
hoc reſpectu beneficium eſt. Sed ſi at=
tendat̄ materia ſup qua diſpenſatur. Dic ꝙ
ſi eſt diſpenſatio iure debita.vt quia facta eſt
ex legitima cauſa.tunc licet late non interp̄te=
tur tamē non debet nimis reſtringi ſaltez tali=
ter ꝙ reddat̄ inutilis quia ius eſt non gratia.
Idem ſi ſit gratia ſed motu ꝓpo conceſſa nec
iure debita ſed ſimplicit̄ eſt pmiſſa.quia tunc
eſt ſtricti iuris ꝛ reſtringenda taliter ꝙ q̄ꝫtum
minus poteſt gratie cōferat.ꝛ hoc quo ad p̉n=
cipaliter diſpoſitōni ſubiecta.nam ad cōſecu
tiua omnino neceſſaria ꝛ p̉ncipaliter connexa
ſemp extendit̄.no.antho.de iudic̄.at ſi clerici
§.de adulterijs.ỽ.venio ad quartum p̉nci=
pale. Predicta intellige in alijs diſpēſatōibꝰ
q̄ꝫ matrimonialibꝰ.qꝛ matrimoniales debent
large intelligi in fauorem matrimonij.niſi ex
larga interp̄tatōne ſcandalū ſequeret̄.vt ptȝ
ex tex.c.qď dilectio.de conſan.ꝛ affi.ꝛ decla=
ratum eſt hodie p extraua.cle.vj.que incipit
nuper.de qua io.cal.mentōnem facit in.di.c.
qď dilectio.licet hodie velle videat̄ ꝙ etiā in
mr̄imonialibus diſpenſatio ſit odioſa ꝛ conſe
quenter reſtringēda.vt recitat io.an.in.c.q̄a
circa.e.ti.ſȝ male dicit quia imo eſt fauorabil̄
ꝛ late intelligenda.vt patet in extraua.predi=
cta que vult ꝙ diſpenſatio in ſimplici trahat̄
ad mixtum.quod patet quia diſpenſatio i q̄r
to gradu ſimpliciter facta trahitur ad caſum
vbi tertius gradus eſt cum quarto mixtꝰ.qď
non fieret ſi dicta diſpenſatio odioſa eſſet.q̄a
diſpenſatio in ſimplici non traheretur ad mi=
xtum.vt no.io.an.in addi.ſpecu.ſup rubrica
qui filij ſunt legit.ꝛ bar.in.l.ij.in p̉n.ff.de ver
bo.obli. Et eſt ponderandum ꝙ trahit̄ ad mi
xtum.etiam ſi id quod miſcet̄ de p ſe ſumptū
ſit difficilioris diſpenſatōis eo ſup quo exp̄ſ=
ſe diſpenſat̄.quod patet quia in tertio gradu
difficilius diſpenſat̄ q̄ꝫ in quarto.patet etiam
in extraua.p̄dicta iuncto.c.finali.de conſan.
ꝛ affi.quia verba diſpenſatōnis matrimonia
lis illū latum recipiūt intellectum quem reci=
piunt ỽba iuris cōmunis.quod eſt notādum
ꝛ vide.j.§.diſpenſandi facultas.ꝛ.§.diſpen
ſatio facta ſup impedimēto.
Diſpēſatio facta cū illegitio vt poſſit bn̄ficia ac
ceptare intelligit̄ de p̉mo ꝛ vnico.iō ſtati cum
vnicū bn̄ficiū acceptū fuerit gr̄a expirauit.et
licet illi renūciaret.aliud ꝯſeq̄ nō poſſet etiā p
viā pmutatōis ſine noua diſpēſatōne.ſm ar=
chi.licet io.an.ꝫ.no.Ro.ꝯclu.cccxxxij.ꝓ q̄ ē
textꝰ in.c.nō pōt.de p̄ben.li.vj. Illi tn̄ textui
reſpondet ibi io.an.in nouel.ſequēs io.mo.ꝛ
vide fre.in tracta.pmu.q.xij.
Diſpēſatio papal̄ facta in illegitio ad beneficia
ſimplicit̄ nō ꝯcludit bn̄ficia curata nec p̄ben=
das eccl̄e cathedral̄.ſecꝰ ſi gr̄a ſit exuberās.ſ.
ꝙ poſſit obtinē bn̄ficia q̄cūꝗ.ſm io.an.ſȝ di=
ſpenſatō facta p ep̄m ad bn̄ficia q̄cūꝗ.nō in=
cludit p̄bēdā eccl̄e cathedral̄.ſm io.mo.licet
archi.alit̄ dixit.no.ro.ꝯclu.cxxxij.ꝛ vide ſb
ỽbo gr̄a.§.gr̄am hn̄s ad collatōȝ epi.ꝛ.§.ſe.
Itē vide.j.§.diſpenſatō fcā cū illegitimo.
Diſpenſatio facta ſuper incompatibilibus.nō
intelligitur concedere ꝙ diſpenſatus nō tene
tur in altero beneficiorū pſonaliter reſidere ꝛ
in altero p ſubſtitutum deſeruire.debet ergo
in vno perſonaliter ſeruire in altero p ſubſti=
tutum.vel poteſt nunc in vno nunc in alio re=
ſidere ꝛ deſuire.no.glo.ſup ỽbo retinere.in
c.non poteſt.de p̄ben.li.vj.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Diſpenſatio inſufficiēs ⁊ inualida ſuper duo=
bus incompatibilibus retinēdis.licet non tri
buat ius retinendi tamē ordinario prebet ob
ſtaculum cōferendi ſcd̄m.dum tamē in diſpē=
ſatione dicat̃ ꝙ poſſit p̄mum cum ſcd̄o retine
re non obſtante cōſtitutiōe concilij generalis
⁊ ſic operatur diſpenſatio ꝙ nō poteſt ſecun=
do ſine licentia pape p̄uari.ſed p̄mū poteſt or
dinarius conferre ꝑ.c.de multa.de prebē. vt
io.an.no.in.c.non poteſt.ſuꝑ verbo canoni=
ce.li.vj.in nouel. Et fuit dictum ſpec̃.in ti.de
diſpenſatōe.§.videmus.ad fi.ꝟ.porro.

Diſpenſatus vt non obſtante etate poſſit tene=
re curatum ⁊ conſequi.videtur diſpēſatus ꝙ
infra annum ſe non faciat ꝓmoueri. ⁊ id̄o nō
obſtante etate ⁊ ꝙ non ſit in ſacerdotio po=
terit conſequi nedum beneficiū ſed ⁊ fructus
qui al's applicantur collegio vel capit'lo q̄diu
curatum obtinens ſe faciat ad ordines ꝓmo/
ueri.quia ꝓpter hoc ſolum videt̃ facta diſpē
ſatio ꝙ ſit adiuncta clauſula.ꝓuiſo ꝙ interim
animarū cura ⁊c̃.no.anth.in.c.at ſi clerici.§.
de adulterijs.ꝟ.ad quartū p̄ncipale.⁊ no.io.
an.de elec.cum ex eo.ſuꝑ verbo iuſta de cau=
ſa.li.vj.in nouel.

Diſpenſatio vt quis poteſt beneficiū conſequi
⁊ tenere non obſtante abſentia.non poterit ꝑ
hoc ꝑcipere fructus. quia iſta diſpēſatio non
ita directe reſpicit ꝑceptōnem fructuum ſicut
illa que fit ſuꝑ defectu etatis ꝓ curato benefi=
cio obtinendo.no anth.in.d.§.de adulterijs.
ꝟ.ad quartū p̄ncipale.⁊ io.an.in.c.ex eo.in
nouella.

Diſpenſare non intelligit̃ papa ſuꝑ incompati
bilibus.licet alicui ꝓuideat de beneficio cura
to ⁊ in ꝓuiſione dicat non obſtante alio ſimili
quod obtinet.quia expreſſio facta de benefi/
cio obtento cenſet̃ facta ad vitandum ſurre/
ptōnem ⁊ non vt diſpenſatōꝫ retentōis indu=
cat.tex.eſt de p̄ben.nō poteſt.in fi.li.vj.

Diſpenſatus ad ordinē non intelligit̃ diſpēſa=
tus ad bn̄ficium.cum quis poſſit habere ordi
nes ſine beneficio.no.anth.in.d.§.de adulte
rijs.ꝟ.ad quartū p̄ncipale. Aliter dicit ꝙ in=
telligit̃ diſpenſatus ad beneficiū non curatuꝫ
⁊ ſic ſeruat̃.vt no.ip̄e i.c.poſtulaſti.de reſcri.
⁊ idem tenet oldra.cōſilio.ccxxij.

Diſpenſatus ad dignitates eccleſiaſticas non
intelligitur diſpenſatus ad epiſcopatum.⁊ di
ſpenſatus ad epiſcopatū.nō intelligit̃ diſpen
ſatus ad archiepiſcopatū.ſm inno.de ꝯceſ.p̄
ben.dilectus.⁊ ꝑ archi.de p̄ben.licet.j.li.vj.
vide antho.in.d.§.de adulterijs.ꝟ.venio ad
tertium.

Diſpenſatio facta cuꝫ illegitimo vt poſſit tene
re bn̄ficium in eccl'a cathedrali nō poterit illd̄
conſequi in metropolitana.no.io.an.de pre/
bē.q̄uis.j.li.vj.in verbo metropolitana.qd̄
intellige quādo diſpenſatio eſt arta ad ordieſ
⁊ vnum beneficium dūtaxat.ſecus ſi eſt am=
pla ad plura beneficia etiam curā animarum
habentia.vt no.io.an.in addi.ſpe.in ti.de fil̃.
p̄ſby.§.j.circa finem. Item ſecus videtur ſi di
ſpenſat̃ ꝙ poteſt tenere beneficia ad collatōeꝫ
archiepiſcopaleꝫ ſpectantia. vt colligi poteſt
ex no.ꝑ io.and.in addi.ſpecu.in ti.de accu.et
peti.§.ſuꝑ petitōnibus.⁊.ꝟ.penul.in fine.et
d.c.q̄uis.ſuꝑ verbo.hoc caſu.in nouella.et
quod dictum eſt.s̄.de diſpenſatōne ampla vt
comp̄hendat non ſolum cathedralem ſꝫ etiaꝫ
metropolitanam.fuerūt verba oldra.conſilio
ccxij.vbi etiam dicit notabiliter ꝙ licet diſpē=
ſatio non comp̄hendat bn̄ficium curatū.ſi ta=
men non eſt reſtricta ad beneficia certe ciuita=
tis vel dioceſis.eſt ampla ad beneficia certe ꝓ
uintie.⁊ fortius ſi eſt amplior ad beneficia to=
tius mundi.ſub tali diſpenſatōne veniēt bene
ficia etiam in eccleſia metropolitana.ꝯtra qd̄
videtur quod no.inno.in.c.dilectus.de con=
ceſ.p̄ben.ſed non eſt contra.quia alijs termi=
nis loquit̃ ⁊ verba ibi poſita non ſunt apta in
cludere archiep̄atum.

Diſpenſatus an ex hoc ꝙ diſpēſatus eſt ſit ad
epiſcopatū abilitatus vt ad euꝫ ꝓmoueri poſ
ſit ab inferiore a papa.dic ꝙ ſi eſt diſpenſatus
quo ad ſolam penam depoſitōnis.nō poterit
ab alio q̄ꝫ a papa ꝓmoueri.ſed ſi eſt diſpenſa=
tus ſimpliciter ⁊ quo ad ꝓmotōnes futuras.
tunc poterit ꝓmoueri.cum macula ſit ex toto
deleta.ſecus in caſu quo macula remaneret.
vt in diſpenſato ſuꝑ defectu nataliū non legi=
timādo.no.anth.in.d.§.de adulterijs.ꝟ.ve=
nio ad tertiū.

Diſpenſatus ſimplicit̃.cenſet̃ diſpēſatus quo
ad omnia.⁊ ideo diſpenſatio ſimpliciter facta
cum delinquente ſuper delicto.abilitat eū nō
ſolum quo ad beneficia habita ſed etiam quo
ad habenda.quia ex toto deletur vitiuꝫ in di=
ſpenſato.ſecus ſi diſpenſatio refertur ad res.
vel ex toto non delet̃ viciū.no.antho.in.d.§.
de adulterijs.ꝟ.ad quartū p̄ncipale.

Diſpēſandi facultas alicui ꝯceſſa in hac forma
ꝙ pōt diſpēſare cū adultero ⁊ cū iceſtuoſo.in
telligit̃ diuiſim nō ꝯiuncti.i.cū adultero tm̄.
nō aūt cū eodē poſſit de vtroqꝫ delicto ſil' di=
ſpēſare.qr facultas diſpenſandi inq̄tū ius re
laxat ⁊ de iure ſingulari ꝯcedit̃.ſtricti iuris ē
iō reſtringi dꝫ.cuiꝰ ꝯrium in hoc dixit bar.vt
no.antho.in.d.§.de adulterijs.circa fi.vide
ſb̄ ꝟbo filiꝰ q̄ eſt ſpuriꝰ vbi oīno vide limitatō
nē p̄dictoꝝ. Adde ꝙ hn̄s facultatē diſpēſādi
cū nato d̄ adult'io.nō poſſit diſpēſare cū nato

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de adulterio duplicato.ſ. de nato ex pr̄e vxorato ⁊ matre alteri vxorata. vt patet ex no. ꝑ io.and. in addi. ſpecu. ſup rubrica. qui filij ſūt legit. ꝟ. quero ſi natus. ⁊. ꝟ. huic queſtioni.

Diſpenſatus vt poſſit plures ꝑſonat⁹ recipere ſi ei canonice conferant̄. ſi poſtea eos receperit minus canonice licet peccet ⁊ ꝑſonatuſ ab eo auferri poſſint quia male ⁊ iniuſte tenet. nō tamen quia plures tenet. ⁊ ſic diſpenſatio excuſat a pluralitate beneficiorū nō ab iniuſta detentōe. vt no. inno. ⁊ io. an. in. c. dudum. ij. de elec. ⁊ ſpe. in ti. de diſpenſa. §. videndū. ad fi. ꝟ. quid ſi diſpenſatur. Ex his infert̄ ꝙ talis non incurrit penam inhabilitatis que infligitur tenenti duo incompatibilia ſine diſpenſatione. vt in extrauaganti. execrabilis In contrariū facit quia dicta diſpenſatio fuit conditionalis. ⁊ conditio deficit. ⁊ conſequenter nihil debꝫ operari. ⁊ hoc tenet an. in. d. c. dudū. vlti. colum. Si aūt diſpenſatio non fit ꝯditionaliter ſed ſimpliciter quis diſpenſat̄ vt poſſit plura incompatibilia retinere. tūc ſi diſpē ſatio refert̄ ad obtenta minus canonice. nihil operat̄. quia eſt ſurrepticia. ſed ſi refert̄ ad obtinenda. tunc ꝓcedere poteſt opi. Inno. de q̄ ſ̄. vt no. domi. de ſancto gemi. in. c. nō poteſt. §. illud. de p̄ben. li. vj.

Diſpenſatio nō valet quādo fit pendente impetratione qua eſt obtentū vt beneficijs priuet̄ ⁊ alteri certo conferant̄. non em̄ potuit diſpē ſari in ꝑiudiciū tertij impetrantis cui erat ius queſitum ſaltem ad rem. no. antho. in. d. §. de adulterijs. ꝟ. ij. ex parte ꝑſone.

Diſpenſatio validat electōnem que nulla erat ꝓpter diſpenſatōis defectū vbi nō agitur de ꝑiudicio electi. quia electio nulla ꝓpter talem defectū reſpicit quandā ſuſpenſionē ⁊ habet quid validitatis ſ̄m inno. ⁊ no. anth. in. d. §. de adulterijs. ꝟ. ij. ex pte ꝑſone.

Diſpenſatio eſt actus iuriſdictōnalis ⁊ menſuratur poteſtas diſpenſandi a poteſtate penaꝫ imponendi. vnde nō poteſt q̄s diſpenſare ſuper pena quā imponere nō poteſt. no. antho. in. d. §. de adulterijs. ꝟ. ij. ex pte ꝑſone.

Diſpenſare an videat̄ ille q̄ ſcienter ꝓuidet indigno licet non exp̄mat ꝙ diſpenſat. videt̄ ꝙ nō. no. glo. de filijs preſ. veniens. de ſciſma. c. ij. de cle. coniuga. diuerſis fallacijs. ⁊ ꝑ inno. ⁊ antho. in. d. c. veniens. vbi omnino vide. et ꝑ eundem antho. vide pleniſſime in. c. conſultatōnibus. de iure patro. in. ij. ⁊. iij. carta.

Diſpenſare non poteſt legatus de latere ſuper pluralitate beneficioꝝ incompatibiliū quia lꝫ ſolus papa poſſit. no. Ro. ꝯclu. cclxxiij.

Diſpēſare poteſt epiſcopus ſup pluralitate beneficiorum. no. Ro. conclu. ccxcv. ⁊ vide. ſ̄. verbo beneficia plura. ⁊ vide. j̄. §. diſpenſare nō poteſt ep̄s ſup pl'alitate bn̄ficiorū.

Diſpenſare nō poteſt epiſcopus circa etatē ꝓmouendorū ad ordines. no. de eta. de quali. i cle. fi. in glo penul.

Diſpenſare non poteſt epiſcopus cum patiēte defectum ordinis vel etatis vt beneficiū curatum obtineat. vt no. an. de iudi. at ſi clerici. §. de adulterijs. ꝟ. oppono ꝙ diſpenſet. dic tam̄ hodie de hoc. vt no. in. c. j. de eta. ⁊ quali. lib. vj. in nouel. vbi omnino vide.

Diſpenſare ſicut non poteſt epiſcopus de etate, cum rectore parrochialis eccl'e. ita nec cū ꝑpetuo vicario. vt no. Ro. ꝯclu. cclxiij.

Diſpenſare poteſt epiſcopus contra cōcilia generalia ex cauſa magne neceſſitatis vl' vtilitatis. ⁊ que ſunt cauſe ꝑmiſſe ⁊ ꝓhibite epiſcopis quo ad diſpenſatōꝫ. vide Ro. ꝯclu. ccliij

Diſpenſare non poteſt epiſcopus ſup irregularitate quam irregularis ab epiſcopo diſpē ſabilis celebrando incurrit. no. anth. de cohabi. cle. veſtra. in. v. oppo. circa finem. nā ſolus papa ſup irregularitate diſpenſat ⁊ ſup defectu qui erat in ꝓmoto ad epiſcopatū tempore ꝓmotōnis. no. an. de iudi. at ſi clerici. §. de adulterijs. ꝟ. venio ad tertiū.

Diſpenſare non poteſt epiſcopus ſup pluralitate beneficiorū curatorū vel dignitatum. aut ꝑſonatuum. ſed ſup beneficijs ſimplicib⁹ ſic. de p̄ben. de multa. ⁊ de conceſ. p̄ben. litteras ⁊ vtrobiqꝫ no. glo. ⁊ vide. ſ̄. verbo bn̄ficium. §. beneficia plura. ⁊ vide. ſ̄. §. diſpenſare poteſt epiſcop⁹ ſup pluralitate. ⁊ vide omnino antho. in. d. c. de multa. ad finem.

Diſpenſare non poteſt epiſcopus ſup duabus canonijs ⁊ p̄bendis in eadem eccleſia. ſꝫ in canonia ꝑſonatu vel officio ſic. no. io. an. de conceſ. p̄ben. litteras. ⁊ in clemen. fi. de p̄bē. i glo. vlti. vide anth. in. c. vlti. ad fi. de p̄ben.

Diſpenſare non poteſt epiſcopus in bigamia que inducit irregularitatem ex defectu. ⁊ tamen diſpenſat cum mutilatis licet ex defectu irregulares ſint. no. antho. de iudi. at ſi clerici. §. de adulterijs. ꝟ. oppono ꝙ diſpenſet. Sed rota dicit ꝙ epiſcopus cum bigamo vero diſpenſat vel etiam cum interpretatiuo quo ad minores ordines. non quo ad ſacros in q̄buſ ſolus papa cum bigamo vero diſpenſat d' poteſtate abſoluta non ordinaria. Cum interpretatiuo autem de ordinaria poteſtate diſpēſat ⁊ ſuper executōe ordinum ad quos fuit bigamus ſine diſpenſatōne promotus ſolus papa diſpenſat etiam de ordinaria poteſtate. no. rotam conclu. ccccxxvj.

Diſpenſare nō poteſt epiſcop⁹ cū illegitio licꝫ ſit irregularis ex alieno d'licto. no. an. in. d. §.

de adulterijs. ꝟ. oppono ꝙ diſpēſet. dic tam̄ hodie de hoc vt in. c. j. de ſupplen. negli. p̄la. li. vj. ſuꝑ glo. penul. in nouel. omnino vide đ eta. ⁊ quali. c. j. li. vj. in nouel. in. fi. de fi. preſ. c. j. e. li. in tex. ⁊ glo. ſuꝑ verbo beneficiū. cum tribus glo. ſequē. ⁊ in nouella ſuꝑ dictis. glo. ⁊ ſuꝑ verbo cura.

Diſpenſare nō poteſt epiſcopus cū clerico depoſito ꝓpter crimen. ſed ante depoſitōem ſic cum ſuſpenſo autē poteſt diſpenſare tam poſt ſuſpenſionē ꝙ̄ ante. no. anth. in. d. §. de adulterijs. ꝟ. oppono ꝙ nō diſpenſet. Ratio autē quare poſt depoſitōem non diſpenſat eſt. qꝛ nō deponitur quis niſi ex delicto graui et manifeſto ⁊ ſic cauſante irregularitatem in quo ſolus papa diſpēſat. vt no. anth. e. §. ꝟ. venio ad tertium. in fi.

Diſpenſare poteſt epiſcopus in adulterio ⁊ minoribus delictis cum clerico al's ſuſpendēdo vel deponendo. Sed aduerte ꝙ requirit̄ illū in quem diſpenſat̄ egiſſe penitentiā in totū vl' ꝓ parte de crimine ſuꝑ quo fit diſpenſatio. qꝛ cum impenitente ⁊ in peccato ꝑſeuerante non poteſt diſpenſari. no. anth. in. d. §. de adulte. in p̄n. ⁊ in. ꝟ. venio ad tertiū. quod eſt verum ex debito iuſticie. ſi tamen fieret illa diſpenſatio nulla penitētia pacta teneret̄. vt no. in. d. ꝟ. venio ad tertiū.

Diſpenſare poteſt epiſcopus in hereſi. Itē cū ſacrilego ⁊ cum ſciſmatico tam in beneficio ꝙ̄ ordine. Item in omibus capitalibus occultis ⁊ cōclude in materia delictorū ꝙ in adulterio ⁊ leuioribus diſpēſat epiſcopus. niſi vbi reperitur expreſſe ꝓhibitū. in grauibus autē ſiue maioribus nō diſpenſat. niſi vbi apparet expreſſe ꝑmiſſum. ⁊ maiora omnia intellige delicta que cauſant irregularitatē ſiue ex delicto ſiue ex defectu. al's hoc relinquit̄ arbitrio iudicis qui in maioribus informabit arbitriū cōſiderando adulteriū ⁊ ꝑiurium cū q̄bꝰ diſpenſat. no. anth. i. d. §. de adulterijs. ꝟ. venio ad vltimū. vſq; ad finem.

Diſpenſare poteſt epiſcopus cum inceſtu. ſed non poteſt cum eodem diſpenſare de adulterio ⁊ inceſtu ſimul ſꝫm io. an. vt no. anth. i. d. §. de adulterijs. ꝟ. venio ad vltimū.

Diſpenſare poteſt epiſcopus cum reo etiaꝫ inuito accuſatore. licet delictū ſit ꝓbatuꝫ. quia poteſtas diſpenſandi in epiſcopo eſt libera. ⁊ quia hoc habet a iure. nō debet ei beneficium iuris auferri. quod intellige niſi diſpenſatio tangeret p̄uatum p̄iudicium accuſantis. vt qꝛ erat cum reo coelectus. ſed nō poteſt diſpēſare cū accuſatore q̄ non ꝓbauit. cū puniat̄ ex p̄ſumptōne calumnie. ſꝫm io. an. vt no. anth. in d. §. de adulterijs. ꝟ. ij. ex ꝑte ꝑſone.

Diſpenſare poteſt epūs cū clerico infamie ⁊ ipſum ad famā reſtituere poſt pniaꝫ ſicut poteſt p̄nceps ⁊ ſenatus. qꝛ eccl'a hꝫ ſenatū. no anth. de iudi. c. at ſi clerici. in p̄n. ꝟ. venio ad ſcōm.

Diſpenſare non ſolum eps poteſt. ſed etiaꝫ cogitur poſt pniam pactam ſubſiſtente cā. nō tamen ad hoc dat̄ actio ſed iudicis officium imploꝛat̄. quo imploꝛato ſi nō diſpenſat peccat. ⁊ iniuriam facit. ⁊ tunc coꝛam ſuꝑioꝛe agi pōt ſaltē eius officiū imploꝛādo. ſed ſi diſpenſatio petit̄ ſine cauſa. tunc nō cogit̄ diſpenſare licet penitētia ſit pacta. poteſt tn̄ ſi vult cum ſit ꝑmiſſa diſpenſatio. ⁊ tunc eſt gr̄a. ſed p̄mo caſu eſt debita. ⁊ tūc eſt ius cū ſit executio iuſticie. no. anth. in. d. c. at ſi clerici. §. de adulterijs. ꝟ. ij. ex parte ꝑſone.

Diſpenſare nō poteſt eps circa canones penales vel inhabilitātes in caſibus in q̄bus epis eſt ꝓhibita diſpenſatio. ſed ecōtra diſpēſat in caſibus in quibus eſt ꝑmiſſa ſpecialiter. vbi ꝟo non apparet ſpecifice ꝓhibita nec permiſſa epo. tunc ſi ꝓhibitio actus eſſet concilij nō diſpenſat eps. ſi eſt concilij ⁊ late ſententie. non diſpenſat inferioꝛ epo excepta excommunicatione. ſi autē eſt alia conſtitutio ꝙ̄ penal' vl' inhabilitans. tunc ſi diſpenſatio eſt permiſſa ſimpliciter. licet non ſit permiſſa ſpecifice. poteſt epiſcopꝰ diſpenſare niſi illa ꝯſtitutio legem imponat epo. ⁊ ſic regula p̄dicta reſtringit̄ ad canones aſtringentes ſubditos. ſed ſi diſpenſatio eſt ꝓhibita. vel ſaltem non appaꝫ iure ꝑmiſſa. vt quia ius aliq̄d ꝓhibet non tamen excipit ne diſpenſet̄. tunc eps nō diſpenſat quia habet ſeruare canones. no. anth. i. d. §. de adulterijs. ꝟ. conclude. penul. colū. In materia aūt delictoꝛum dic vt. ſ. in alijs. §. dictum eſt.

Diſpenſare poteſt epūs contra ꝓp̄am conſtitutionem. quia ⁊ eam poteſt in totuꝫ tollere. qđ intellige niſi conſtitutio tranſiuerit in contractum vel alterius p̄uilegium. vel niſi conſtitutio ſit iurata. quā licet tollere poſſit. cōtra eaꝫ tamen non diſpenſat cum ſeip̄m nō poteſt abſoluere a iuramento. no. anth. in. d. §. đ adulterijs. vlti. colum. Cōtrarium tenet pe. moꝛe in hoc vltimo. in. c. licet canon. de elec. li. vj. in glo. ſuper verbo carere. de quo vide plenius ꝑ anth. in. c. j. de his que fi. a ma. par. ca. ⁊ vide quod no. ꝑ eundem. in. c. cum. m. de conſti. vij. colū. ꝟ. nota diligenter.

Diſpenſare poteſt eps etiam ſine conſenſu capituli ſꝫm cōmunē opinionē. qꝛ ius diſpēſādi cōpetit epo de iure ſpeciali in quo nō hꝫ capitulū cōmunicare. ⁊ licꝫ h̄ nō eſſꝫ de iure ſcpto poſſꝫ h̄ ꝯſuetudo opari. no. anthō. in. d. §. de adulterijs. ꝟ. venio ad declarandum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Diſpenſare poteſt epiſcopꝰ confirmatus tantū licet nōdum conſecratus. quia diſpenſatō eſt actus iuriſdictōnis. no. anth. in. d. §. de adulterijs. ỽ. venio ad declarandū.

Diſpenſare poteſt epiſcopus ⁊ quilibet inferior in materia penitentiali niſi vbi ſit expreſſe ꝓhibitum. quia penitētie ſunt arbitrarie. fallit in caſibus reſeruatis. qui habent̄ in. c. j. de penitē. li. vj. ita no. anth. in. d. §. de adulte. ỽ. concludo. penul. colum.

Diſpenſare nō poteſt p̄latus inferior epiſcopo etiam vbi eſt ꝑmiſſa diſpenſatio niſi ſpecialit̄ appareat inferioribus conceſſa. quia talia vt grandia epiſcopis reſeruant̄. niſi abbas vl̄ inferior p̄latus epalem haberet iuriſdictōnem. no. anth. in. d. §. de adulterijs. circa finem.

Diſpenſatiōem al̄s inualidā poteſt cōſuetudo validare. no. anth. in. d. §. de adulterijſ. ỽ. venio ad declarandum.

Diſpenſare poteſt ſolus papa in voto hieroſolimitano. quod eſt verū in voto ꝓpter ſuccurſuꝫ terre ſancte facto. ſecus ſi quis vouerit viſitare ſepulchrū vel ſanctū Jacobū vel romā quibus caſibus etiā inferior a papa diſpenſare poteſt. no. anth. de fi. inſtru. quod ſuꝑ his. in fi. Sed contra hoc videt̄ tex. ⁊ glo. de voto quod ſuꝑ his. ỽ. rurſus.

Diſpenſare poteſt papa matrimoniū contrahi in ſecūdo gradu cōſanguinitatis in linea eq̄li nō in linea inequali. no. io. an. ⁊ anth. in. d. c. litteras. de reſti. ſpol̄. ⁊ de diuor. gaudemus. Sed ex cauſa poteſt in linea inequali ⁊ in quolibet gradu lege diuia ꝓhibito diſpēſare no. io. an. qui fi. ſunt legit. ꝑ venerabilem. ſuꝑ. ij. glo. in fine. debet tamen eſſe magna cauſa ſm̄ inno. hoſti. io. an. ⁊ archi. vt no. j. §. diſpenſare an poſſit papa. vbi omnino vide. Item pōt diſpenſare ex cauſa in ꝑmo gradu affinitatis. tex. eſt in. c. fi. de diuor. nec obſtat ꝙ ſit ꝓhibitum lege diuina que non poteſt tolli ꝑ humanam. quia non tollit̄ ſed ex cauſa diſtinguit̄. ⁊ hoc fieri poteſt vt no. inno. de conſti. que in eccleſiarū. ad quod optime facit quod no. io. an. in regula. actus legittimi. de regu. iur̄. li. vj. in mercurialibus. in fi.

Diſpenſare nō poteſt papa ꝙ matrimoniū carnali copula cōſummatū diſſoluat̄. ſed ſi nō interceſſit copula. diſpenſare poteſt. no. glo. de conuer. cōiu. ex publico. quod vltimū ꝓcedit de poteſtate abſoluta. ſed de ordinata non poteſt niſi ſubſit cauſa ſm̄ hoſti. ⁊ io. and. ibidē ergo maior eſt poteſtas pape in diſpenſando circa matrimoniū cōtrahendū q̄ꝫ in diſſoluendo circa iam contractum. quia libere diſpenſat ꝙ contrahit̄ contra legem canonicā etiam ſine cauſa. ⁊ cōtra legem diuinā cū cauſa. vt ſ̄ ꝓ primo. §. dictū eſt. In contracto autē diſſoluendo ſi eſt ſimpliciter ratū. ⁊ ſic lege canonica validum diſpēſat libere ſine cauſa de poteſtate abſoluta. ſed ſi eſt conſummatū q2 ꝑ ipꝫ reputat̄ conformitas carnis inter chriſtū ⁊ eccleſiaꝫ. nulla ex cauſa rumpi poteſt. ⁊ q̄ aliter ſentit hereticus eſt. no. io. an. in. d. c. ex publico. in fi. Sed aliter no. ꝑ eum. in. c. actus legitimi. de regu. iuris. li. vj. in mercuri. in fi. vid̄ glo. in. c. fi. de tranſac.

Diſpenſare in quibus nō poteſt papa. vide inno. de ſta. mo. cum ad monaſteriū. ⁊ glo. in. c. litteras. de reſti. ſpolia. in. iiij. glo.

Diſpenſatio ꝑ quam concedit̄ ꝓmoto ꝙ beneficia que tempe ꝓmotōnis obtinebat retinere poſſit. intelligit̄ de illis que canonice obtinebat. quia talis diſpenſatio in beneficijs obtentis nouum ius nō tribuit ſed antiquū conſeruat ⁊ ꝓrogat. tex. ⁊ glo. de reſcriptis. ſi ḡtioſe. li. vj. in fine.

Diſpenſatio generalis reſtringit̄ ad caſus in q̄bus facilius diſpenſat̄. ideo ſi ſuꝑ pluralitate beneficiorū diſpenſet̄. intelligit̄ in diuerſis eccleſijs non in eadem. no. anth. de p̄ben. de mł̄ta. vj. colū. ỽ. venio ad tertiam partem.

Diſpēſare pōt ſolus papa cum corꝑe viciatis. no. io. an. de corꝑe vicia. c. j. ſignificante. ſuꝑ glo. finalem.

Diſpenſatio in maiori non extendit̄ ad ſil̄e vel minus. niſi illud minus in maiori includatur. no. io. an. de reſcriptis. poſtulaſti. ideo diſpēſatus ꝙ poſſit ꝓmoueri ad diaconatum non obſtante illegitimitate. videt̄ cōſequēt̄ diſpēſatus ꝙ ad ordines inferiores ordinari poſſit no. io. an. in addi. ſpecu. in ti. de le. §. fi. ỽ. q̄d ſi diſpenſatū. ⁊ anth. in. d. c. poſtulaſti.

Diſpenſare an poteſt legatus cum illegitimo q̄ ad beneficia curata ⁊ ſacros ordīes. vide glo. de fi. preſ. c. j. li. vj. ſuꝑ ỽbo. ſedis apoſtolice.

Diſpenſatio licet tanq̄ꝫ odioſa non extendatur ad caſum parem vel minorem. illud eſt veruꝫ in diuerſis ⁊ ſeparatis ſpeciebus. ſecus in incluſis vel connexis. vt no. io. an. in addi. ſpe. in ti. de lega. §. fi. ỽ. ij. Trahitur etiam diſpenſatio ad cōſecutiua. vt no. glo. de p̄ben. quia in tantū. nam conſecutiua poſſunt dici incluſiua ⁊ connexa.

Diſpenſatio facta ſuꝑ impedimentū affinitatis valet. ⁊ in vim eius poteſt diſpēſatus matrimoniū cōtrahere. licet in diſpenſatōe nulla fiat mentio de impedimēto publice honeſtat̄ iuſticie. orto ex ſponſalibus vel matrimonio. vt no. Guil̄. de mō. lau. in. ſacramentali ſuo. in fi. licet io. an. dixerit cōtrariū ⁊ male ſuꝑ arbore affinitatis. reſtringēs talē diſpēſatōꝫ ad affinitatē ex coitu illicito ortā. qđ eſt falſuꝫ. Tū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quia in dubio non debet pſumi delictuꝫ.ff.p
ſocio.l.merito.tum etiā quia verba diſpenſa=
tionis matrimonialis non ſunt reſtringenda.
ſed fauore matrimonij late intelligēda ſicut ⁊
verba iuris cōmunis.vt patet in extraua.cle.
vj.que incipit nuper.iuncto.c.fi.de conſang.
⁊ affi.niſi ex cōſuetudine reſtringaẗ vt ſcāda=
lum euiteẗ.vt patet in.c.qḋ dilectō.e.ti. Sed
certum eſt vbi p ius cōmune tolliẗ impedimē
tum affinitatis.intelligiẗ large de omni affini
tate ex licito ⁊ illicito coitu orta. ⁊ conſequen
ter intelligiẗ etiam ſublatum impedimentum
publice honeſtatis tāq̄ꝫ cōſecutiuū.vt no.per
glo.⁊ anth.⁊ omēs doc.in.c.nō debet.e.ti.er
go idem dicendū eſt quādo p diſpenſatōꝫ tol
litur impedimentū affinitatis.vt cōmuniẗ in
telligaẗ etiā ſublatū impedimētū publice ho=
neſtatis iuſticie.nec iuuat dicere ꝙ.c.non de=
bet cum glo.loquiẗ quādo impedimētuꝫ tolli
tur in genere quo ad omēs. ⁊ diſpenſatō ſolū
tollit in ſpecie quo ad aliq̄s quia quod opera
tur diſpenſatio generalis in ſuo genere.idem
peraẗ ſpecialis in ſua ſpecie.ff.de admini.tu.
l.ſi duo.⁊ ſi io.an.dictā extraua.vidiſſet.ſup
arbore p̄dicta nō dixiſſet.nec etiā dixiſſet illḋ
quod ſcripſit in ſummula p euꝫ compoſita ſu
per.iiij.li.decretaliū.vbi dicit ꝙ ſi cū aliq̄bus
diſpenſaẗ vt poſſint in q̄rto gradu cōtrahere
reſtringiẗ diſpenſatio vt locū habeat dūtaxat
quādo vterq̄ꝫ contrahentiū eſt in quarto gra
du.quod eſt falſuꝫ ⁊ contra tex.extrauagan.
p̄dicte.⁊ vide.ſ̄.§.j.

Diſpenſatio quedā eſt ſimpliciẗ pmiſſa. ⁊ que
dam eſt de iure debita.⁊ diciẗ de iure debita
quādo petiẗ ex legitima cauſa.vt no.glo.l.di
ſtin.dn̄o ſancto.⁊.c.vt conſtitueret.hinc ē ꝙ
licet ꝑ ipa cōſequenda non deẗ actio.pōt tam
iudicis officium implorari.vt no.glo.j.q.vij.
exigūt. Et ſi ordinarius eam denegat peccat.
⁊ poteſt haberi recurſus ad ſupiorem.vt no.
glo.in.d.c.exigunt.⁊.d.c.dn̄o ſancto. Ratio
eſt quia talis diſpenſatio nō eſt mere gr̄e ſed
ius quoddam ⁊ iuſticie executio.vt no archi.
in.d.c.vt cōſtitueret.⁊ de elec.licet canon.li.
vj. Diciẗ autem debita quādo petiẗ propter
grauia ſcandala vitanda.vt patet de cōſan.⁊
affini.quia circa.⁊.j.q.vij.neceſſaria. Iteꝫ p
pter ſtragem gentiū vitandā.vt.d.c.vt cōſti=
tuereẗ.⁊.xxiij.q iiij.ipa pietas. Item ꝑpter
pacem habendam ⁊ guerrā vitandā.⁊ vbicū=
q̄ꝫ vtilitas publica ſuadet.vt in.c.fi.qui filij ſ.
le.⁊.j.q.vij.noli.⁊.c.quotiēs.

Diſpenſare nō poteſt papa circa matrimonia
contrahenda ſuper defectu conſenſus.videli
cet ꝙ matrimoniū valeat inter illos q̄ non cō=
ſenſerunt.no.io.an.in.c.p venerabilem.qui
filij ſunt legiti.ſuper glo.ij.⁊ idem no.anth.in
repetitōne eiuſdem.c.xij.colum.x.videamꝰ
ergo. Poteſt tamē papa ex cauſa neceſſitatis
ꝑpter bonum pacis diſpenſare ꝙ impuberes
matrimoniū contrahāt licet pfectū conſilium
ſiue cōſenſum nō habeant.vt eſt caſus in.c.ij.
de deſpon.impu.

Diſpenſare an poteſt papa ꝙ conſtitutus in ſa
cris in ordine ſubdiaconatus poſſit matrimo
nium cōtrahere.⁊ cōſequenẗ an poteſt diſpen
ſare cōtra votum continentie.vide quod no.
glo.xxxij.di.de illo.⁊ de cleri.cōiu.cum olim
dicit ꝙ poteſt diſpenſare cum cauſa.non autē
ſine cauſa.⁊ que ſit ſufficiens cauſa.no archi.
xxv.q.j.ſunt quidam.⁊ io.and.de ſta.mona.
cum ad mōſteriū.⁊ hoſtiē.in ſumma.de voto
§.qualiter.ad finem.⁊ vide omnino inno.in
c.niſi cum p̄dem.ſup verbo maliciaꝫ.de renū
ci.vbi caſus diſpenſandi contra iura exp̄mit.
Sed hoſti.alibi concludere videẗ ꝙ non po=
teſt diſpenſare in contrahendo ſed in contra=
cto retinendo.ſicut ipe no.in ti.qui cle.vl' vo.
§.quis vouens.x.videẗ igiẗ ꝙ ſummus pō
tifex.⁊.§.p̄ce.⁊ ſequē.ſi tamen bene videaẗ.
dicit etiam ibi ꝙ ex cauſa poteſt papa diſpen=
ſare etiam in cōtrahēdo cōcludendo.ſm tho.
ſcd̄a ſcd̄e.q.lxxxviij.arti.xj.ꝙ cum cōſtituto
in ſacris poteſt papa diſpenſare vt matrimo=
nium cōtrahat.ſecus in ꝓfeſſo religionem ali
quam approbatā ſm formā.c.j.de voto.li.vj
Sed io.an.poſt Inno.⁊ hoſti.dicit ꝙ etiā cū
ꝓfeſſo poteſt papa diſpenſare ex magna cau=
ſa ⁊ magnā cauſam appellat quādo p diſpēſa=
tionē ſuccedit pax patrie.vel patria infidelis
ad fidem conuertiẗ.vt ipe no.in regula.ſemꝫ
deo.de re.iuris.li.vj.⁊ in.d.c.cū ad monaſte
rium.ſup vlti.glo.⁊ in.c.j.de voto.ſup glo.
fi.⁊ vide omnino quod no.p iohā.de ymo.in
c.placet.de cōuer.coniu.vbi dixit papā poſſe
ex magna cauſa diſpenſare etiaꝫ cum ꝓfeſſo.
fuit etiam de mēte magiſtri ſententiaꝝ.vt no
tat archi.xxv.q.j.ſunt q̄dam.vbi omnino vi
de quia ibi ſpecificat plures cauſas ex quibuſ
diſpenſatio fieri poteſt.puta ꝑ magna guerra
ſopienda.vel ꝑ augmētando cultum diuinuꝫ
ſi eſſent pauci fideles.vel ꝑ vitanda ſtrage gē
tium.vel ſi communis vtilitas totius eccleſie
aut vnius regni vel ꝓuincie hoc expoſceret ꝙ
diſpenſatio fieret.⁊ p̄dicta ꝓcedunt de pote/
ſtate ordinata.ſed de plenitudine poteſtatis
videẗ ꝙ papa poteſt ſup quolibet voto con=
tinētie etiā ſolenniſato diſpēſare etiā ſine cau
ſa.vt no.hoſti.in ſumma.in.x.ſi quis diſpu=
tabit.quinimo videẗ etiam ꝙ de ordinata po
teſtate pōt papa etiā ſine magna cā diſpēſare
ꝙ p̄ſbyẗ ⁊ monachꝰ poſſint mr̄imoniū ꝯtrahē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quia preſbyter ⁊ monachus non prohibentur
lege diuina contrahere ſed ſolum ꝓhibentur
ex cõſtitutõne canonica. ideo ſi cõſtitutõ eccle
ſie nõ emanaſſet matrimoniũ contractum per
pſbyterũ vel monachũ valeret. vt no. hoſtiẽ.
⁊ io. an. in. c. rurſus. qui cle. vel vouẽ. etiam
no. in. c. meminimus. e. ti. Uotum ergo conti
nentie ⁊ ſolennitas voti non impediũt matri-
monium ſed ſola cõſtitutio eccl'e. vt eſt expreſ
ſum in. c. j. de vo. li. vj. ⁊ ibi etiam no. io. an. i
nouella. vide etiã p ipm in regula. ſemel deo
⁊. c. actus. de regu. iuris. li. vj. Sicut ergo ec-
cleſia ſua voluntate ſtatuit q̈ tales nõ poſſunt
contrahere matrimoniũ ⁊ ſi cõtrahãt non va-
let. ita ⁊ contraria volũtate poſſet ſtatuere q̈
de cetero matrimonia contracta p tales vale-
rent. ⁊ ita tenet hoſtiẽ. ⁊ io. an. ⁊ anth. in. d. c.
rurſus. ergo ſi papa poteſt ſtatuere q̃ ad om-
nes q̈ preſbyter ⁊ monachus poſſint contra-
here. fortius poterit cũ vno diſpenſare q̈ con
trahat. ⁊ hoc articulo vtit̃ hoſtien. ⁊ io. an. in
c. cum ad monaſteriũ. tamen ibi concludũt q̈
requirat̃ magna cauſa. ſed ratio ⁊ argumẽtũ
concludunt q̈ talis cauſa nõ requirat̃ ꝓpter
hoc. quia eius eſt reuocare cuius eſt ſtatuere
⁊ cõcedere. niſi dicas q̈ cum eccl'a ex magna
cauſa ſtatuit q̈ cõſtitutus in ſacris ⁊ mõach⁹
nõ poſſint cõtrahere. quã cauſam refert Jo.
and. in. d. c. j. de voto. li. vj. in nouel. Similit̃
abſq̃ magna cauſa nõ debet cõtrariũ ſtatue-
re nec etiã diſpẽſare. ar. l. nihil eſt tã naturale
ff. de re. iur̃. et quod no. glo. in. l. minor. in pñ.

Diſpenſatus p papam vt non teneat̃ ſe facere
ad ordines ꝓmoueri. ita habet vocem in. c. ⁊
quotidianas diſtributõnes pcipere ⁊ optare
poteſt ſi cõſuetudo optandi adeſt acſi ꝓmot⁹
eſſet. quia impedimentũ quod obſtabat ſbla-
tum eſt p diſpenſatiõez. vt no. io. an. in cle. vt
hi qui. de eta. ⁊ qua. in glo. ſup v̄bo annexi. ⁊
ſup verbo in capitulo. ⁊ idem no. pau. ⁊ ant.
in. e. clemen.

Diſpenſatus nõ eſt idez cũ illo q̃ nõ eget diſpẽ-
ſatõe. vt no. io. an. in regula. in generali. li. vj
in mercuri. ſub mẽbro. xlv. hoc intellige quo
ad omia ſed quo ad id in quo eſt diſpẽſat⁹ idẽ
cenſet̃. vt ibi no. ⁊ vide. §. v̄ba facientia.

Diſpenſatus ad bñficiũ curatũ nõ obſtãte de-
fectu etatis. poteſt cõſequi parrochialẽ eccle-
ſiaz nec tenet̃ ꝓmoueri ad ſacerdotiũ añ. xxv
annũ. ⁊ vi talis diſpenſatõnis conſequet̃ fru-
ctus etiam ſi ex ꝯſuetudine vel ſtatuto vl' alio
iure debiti eſſent alteri q̈diu rector eccl'e non
reciperet ſacerdotiũ. quia p diſpenſatõez pre
dictã fingit̃ ſacerdos quo ad fructus. vt no.
anth. de elec. cum ex eo. ſup v̄bo. iuſta de cau
ſa. in nouel. vide. ſ. §. diſpenſatus. vt non ob
ſtan. §. diſpenſatus vt poſſit.

Diſpenſatio pape facta ſup matrimonio con-
tracto lege canonica ꝓhibito. trahit̃ retro vſ-
q̃ ad pñcipiũ cõtractus. ſecus ſi fuit diuina le
ge ꝓhibitum. quia tunc diſpenſatõ nõ trahit̃
retro. ſed valet vt ex nunc. nõ vt ex tũc. vt no.
io. an. in. c. p venerabilez. q̃ fi. ſunt le. ſuper. ij
glo. Sed anth. dicit q̈ nullo caſu diſpenſatio
trahit̃ retro. vt ipſe no. in. d. c. p venerabilez
in. x. colum.

Diſpenſare poteſt archiepũs ⁊ legatus ſup de
fectu etatis ⁊ ordinũ ad epiſcopatuz ex cauſa
neceſſitatis vel vtilitatis eccl'e. vt no. io. an. i
addi. ſpe. in ti. de lega. §. nunc de epiſcoporũ.
v̄. ſed nunq̃d legatus. licet ſpe. ibi teneat con-
trariũ. ⁊ idem quod ſpecu. tenet anth. in. c. p̄-
terea. de eta. ⁊ quali. ⁊ hoſti. in ſumma. de eta
te ⁊ quali. §. etas. ⁊ idem ſentit inno. in. c. ino
tuit. in. j. glo. de elect̃. vbi dicit q̈ cauſe maio-
res ſunt ſedi apoſtolice reſeruate. ⁊ cauſe ele-
ctionũ epiſcoporũ ſunt de maioribus cauſis.
vt ibi dic̃. ⁊ eſt caſus licet ipe non alleget in. c.
q̈uis. in pñ. de elec. li. vj. ⁊ io. an. videt̃ caſus
in. c. j. de eta. ⁊ quali. li. vj. vbi a contrario ſẽ-
ſu colligitur q̈ in dignitatibus curatis nõ po
teſt ordinarius diſpenſare ſup etate. ⁊ ita te-
net ibi io. an. in glo. ſup verbo non imminet. i
nouel. ⁊ ſi hoc ꝓhibetur in dignitatibus infe
rioribus. fortius in dignitate epiſcopatus di-
cendũ eſt q̃ maiorem curã habet cũ epiſcopuſ
curã habet non ſolũ ſui capituli. ſed etiam to
tius ſue dioceſis. de offi. ordi. ſi epũs. ⁊. c. cuz
epiſcopus. li. vj.

Diſpenſatio facta alicui plura incompatibilia
retinere. reſtringit̃ ad duo tm̃. vt no. anth. d̄
elec. dudum. ij. penul. colũ.

Diſpenſatus an poſſit duo incompatibilia re-
tinere. intelligit̃ de pmis duobus que habuit
de p̄ben. nõ põt. §. illud. li. vj.

Diſpenſandi facultas cõceſſa alicui q̈ põt diſ-
penſare cũ aliq̃ vt retineat duo incõpatibilia
ſi ei canonice ꝯferãt̃. ſi diſpẽſatio fiat cũ hñte
curatũ tpe diſpẽſatõis. nõ valet diſpẽſatõ q̈
nõ eſt ſuata forma reſcripti ſm q̃ſdam. ſ3 io.
mo. tenet cõtrariũ. ⁊ no. io. an. in. c. nõ põt. ſu
per v̄bo recipe. de p̄ben. li. vj. in nouel.

Diſpẽſandi facultas ꝯceſſa epo vt poſſit diſpẽ
ſare ſup retentõe pluriũ incõpatibiliũ. itelligi
tur q̈ debeat diſpẽſare cũ pſonis lr̃atis ⁊ cuz
iurib⁹. nõ cũ alijs. no. inno. ⁊ io. an. d̄ elec. i. c.
dudũ. ij. ſup v̄bo canonice. h̄ vez qñ facultaſ
dic̃ q̈ poſſit diſpẽſare cũ vno vl' plib⁹ non ex-
pſſis ꝓprijs noib⁹. ſec⁹ ſi noia ꝓpa expmant̃.
vt no. ſpe. ti. ij. §. videndũ. v̄. quid ſi papa.

Diſpẽſandi facultas ꝯceſſa epo vt cũ trib⁹ cle-
ricis curata bñficia hñtib⁹ q̈ poſſit diſpẽſare

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſup aliis curatis tenēdis ſi eis canonice confe-
rantur. ſi epūs diſpenſat cum clericis non ha-
bentibus curata diſpenſatio nō valet nec ex-
cuſat tenentem incompatibilia etiā canonice
acquiſita. qꝛ diſpenſatio fuit contra formā in-
dulgentie. vt no. io. an. de p̄bend. non pōt. li.
vj. ſup ꝟbo recipe. in nouel.

Diſpoſitio quelibet in tpus collata. itel-
ligitur rebus ſic ſe habentibꝰ ꝛ nō mu-
tato ſtatu pſone. no. glo. in. l. q̄d ſeruꝰ.
ff. de condi. ob cau. ꝛ eſt tex. in. l. cum q̄d. i p̄n.
C. de ſolu. ꝛ. c. quemadmodū. de iureiur.

Diſtributōnes quotidiane nō debētur
duplices vni duo beneficia habēti i ea-
dem eccl'a. licet ſi illa bn̄ficia eſſent duo
rum deberent cuilibet eorum ſimplices diſtri
butōnes. licet io. an. dicat contrarium. vt no.
anth. de re iudi. cum olim. ꝛ p anth. facit qđ
no. Ro. conclu. cxxx. vbi omnino vide q̄ ibi
allegant. Etiam hanc opinionē an. pbat tex.
in. c. felicis. §. adiicientes. de cenſi. li. vj.

Diſtributionū quotidianarū appellatōe comp̄
hendunt portiones funeraliū. no. lap. alle. xl
iij. In contrariū facit textus de cle. nō reſidē.
vbi tex. pariſicat duo p̄dicta. ergo nō ſūt idē.
Sed poteſt dici q̄ ex quo a iure pariſicant. diſ-
poſitū in vno habet locū in reliquo. ſm theo
ricam traditā p guil. ꝛ anth. in. c. de mlta. de
p̄ben. ꝛ digni.

Diſtributōnes quotidiane an poſſint ex cōſue
tudine deberi intereſſenti. vide. s. ꝟbo cōſue-
tudo non valet q̄ diſtributōnes.

Diſtributōes quotidiane ꝛ mortuaria ſiue an-
niuerſaria non comp̄hendunt in valore bn̄fi-
cij. no. io. an. in addi. ſpe. ſup rubrica. de con-
ceſ. p̄ben. ꝟ. demū querebat. ꝛ idem dicit ol-
dra. de quotidianis diſtributōibus. in conſi
lio. cxvij.

Diſtrictus qualit̄ accipiat. vide glo. in
cle. ne romani. §. ſane. de elec. ꝛ. e. ti. c.
vbi piculum. §. porro. dicit io. an. q̄ di
ſtrictus ꝛ territoriū idem ſunt. in. c. lz. đ pba.

Diſtrictualiū appellatōne continent etiā cleri-
ci quo ad eorū fauores. vt no. io. an. in. c. fi. đ
offi. lega. li. vj. in nouel.

Diuiſio bonorū cōmuniū debet fieri per
fratrem maiorē ꝛ antiquiorē. ꝛ mior fa
ctis partibus habet electōz accipiendi
quā partem vult. vt no. anth. p bar. in. c. j. de
parrochijs. Contrariū dicit bar. q̄ p ſortem
dimittit. in. l. j. C. de his qui ſe deferunt. li. x.
ꝛ in. l. ij. C. qn̄ ꝛ q̄bus debe. quar. pars. e. li.

Doctor vel eius filius aut nepos an poſ
ſit p debito carcerari. vide. s. ꝟbo car
cer. §. j. ꝛ vide ſub verbo ſcholaris.

Doctores decretorū ſunt legū doctoribus p̄fe-
rendi quo ad honores deferendos. In iudicā-
do autē ꝛ conſulēdo ceteris paribꝰ magis cre
ditur in arte ſua pitis. vt no. an. de iudic. at ſi
clerici.

Doctoris filius eſt ceteris paribus p̄ferendus
l. nemi. C. de aduo. diū. iudi. ꝛ ibi no. p bar.

Doctor quibꝰ priuilegijs gaudeat. dic q̄ decem
que declarat Fran. de zabo. in cle. ij. in p̄nci.
de magiſtris. q. iiij.

Dolus qualit̄ pbetur. vide bonū tex. ꝛ
glo. de renun. c. ij. li. vj. ꝛ de rerū pmu.
c. ū. e. li. in glo. ſup verbo fraude. ꝛ per
io. an. in regula ſciente. li. vj. in nouel. ꝛ p bar
tho. in tractatu. de teſte. §. dolus. ꝛ vide ſub
verbo opinio.

Domiciliū originis mutari non poteſt.
no. glo. ff. de ſena. l. penul. Sed domici
lium quod q̄s ex habitatōne ſibi cōſti-
tuit mutare poteſt ꝟbo ꝛ facto trāſferendo ſe
ad aliū locū cum familia ꝛ rebus. vt no. bar.
ff. ad municipiales. l. domicilium. ꝛ de fun. in
ſtruc. l. predia.

Dominiū pprie nō cadit in iuribꝰ incor
poralibus. ſic nec poſſeſſio ſed appellat
quaſi dominiū ꝛ q̄ſi poſſeſſio. tex. eſt in
c. fi. de iudi. ꝛ vide an. in. iiij. notabili. et vide
s. verbo confeſſio realis. ꝛ. j. pbatio. ꝛ in ver-
bo pprietas. p totum.

Dominiū an transferat p ſolam ceſſionem. vi-
de. s. verbo ceſſio. §. cedi poteſt.

Dominiū an acquirat p conſtitutū factū a do-
mino q̄ nō poſſidet. vide bar. in. l. quod in eo.
in p̄n. ꝛ. l. interdū. §. fi. ff. de acq̄rē. poſſeſ. ꝛ. l.
celſus. de vſuca.

Dominij bonorū eccl'aſticorū cuiꝰ ſit. vide ſub
ꝟbo p̄latus. §. p̄lati nō ſunt. ꝛ. §. ſequē.

Dominij appellatōe intelligit de directo quan
do ꝟbuz dominiū pfert ab eo q̄ ſuo dominio
tantū vti poteſt. ſecus qn̄ vti poteſt ſuo dn̄io
ꝛ alterius vt in ceſſionario rei vendicatiōis q̄
poteſt vti dominio directo cedentis ꝛ ſuo vti
li. tūc em̄ appellatōe dominij venit etiam vtile
no. Ro. conclu. cxxiiij. Sed in ſtatutis appel-
latōne dominij intelligit de directo. no. bar. i
l. ij. ff. de vſucapionibus.

Dominiū directū ꝛ vtile acquirit ex p̄ſcriptōe
inquantū directe ꝛ vtile accipimꝰ put diſtin-
guit ex modo vtendi. qꝛ ſcribens eā ſimplicit
habz omnē vſum ergo habz vtrūq; dominiū
al's nō haberet dominiū totale ſed partiale. ſz
accipiēdo directū dominiū put directe deſcē
dit a iure naturali. vt quādo res vacās occu-
patur vel a vero dn̄o tradit. tale directū pre-
ſcriptiue nō querit. vt no. io. an. in mercuria-
libus. in regula. poſſeſſor. ſup. iiij. q. in fi.

Dominiū pōt i aliū trāſferri abſq; ꝟa poſſeſſio

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ne. dum tñ aliqua traditō interueniat. no. an. tho. de cau. poſſeſ. c. fi. xiiij. colū. v. venio ad ſcōm articulum.

Dominiū an transferat p ſententiā vl' traditōnem. vide bar. in. l. pomponi⁹. §. ſi iuſſu. ff. de acq̄ren. poſſeſ. ꝛ vide tex. ff. de ſta. libe. l. ſtatu liberat a ceteris. §. q̄ntus. dic ꝙ nō transit vt no. glo. de offi. iudi. c. fi. vide omnino bal. i. l. j. C. cōmuni vtriuſ. iu. vide etiā tex. ꝛ gloſaʒ ꝛ bar. in. l. exceptoꝫ. ff. de excep. rei iudi. ꝛ inno. in. c. cum dilectus. de elec.

Dominiū an transferat in alium p cōfeſſionem poſſeſſoꝛis dicentis alium eſſe dñm cum tamē ipe ſit dñs. vide bar. ꝛ bal. in. l. cū falſo. C. de iuri. ꝛ fac. ig.

Dominiū transfert ſine poſſeſſione eo ipe ꝙ ipſe pnceps aliquid dat p gratiā vel in pnilegiū vt no. bal. in phemio vſus feudoꝝ. v. dixi ſe xto. ſecus ſi pnceps gratiam non faciat ſʒ cum alio contrahit. vt no. bal. in. c. j. §. inueſtitura de na. ſuc. feu. colla. x.

Dominus tenet ex delicto vicarij vl' alterius officialis ſui delinquētis non in officio ſibi commiſſo niſi q̄ſcito ſciuerit purgauerit eius delictū. no. Ro. ꝯdu. cclxvj

Domin⁹ non pōt agere p ſubditis vel colonis ſuis actōne iniuriarū contra epiſcopū vl' aliū talliantē excommunicantē ſpoliantē aut turbantem niſi pmiſſa fierent in odium ipſius domini. ꝛ ſimilit non poteſt dñs agere pro reb⁹ ablatis ſubditis vel colonis ſuis. quia dñi nō intereſt nec eſt pcuratoꝛ ſubditoꝝ. no. Rotā conclu. xxxvij. Et vide iura ibi alle. ꝛ do. antho. qui plene loquit in. c. dilectiſ. de appel. in ij. ꝛ iiij. contra. ſed contrariū videt tenere archidiaco. ij. q. j. in pmis. in. c. dilectis. Diſtinguit autem intereſſe quod dñs petit p iniuria facta ſubdito. diſcutit ꝛ pbatur p minimos circuitus aut ſine magno circūitu. pmo caſu poteſt dñs agere p tali intereſſe. ſcōo caſu ſecus. ꝛ ponit exempla. ſed iſta diſtinctio nō videtur vera cū quodlibet verum intereſſe peti poſſit. etiam ſi p magnos circūitus pbetur vt patet in intereſſe quod cōſiſtit in lucro ceſſante. l. iij. §. fi. ff. de eo quod cer. lo. dari opoꝛtet. ꝛ. l. j. C. de ſen. que p eo quod intereſt pferūtur. ꝛ hoc tenet inno. ꝛ hoſti. ꝛ io. an. in. c. ſacro. de ſen. excō. ꝛ anth. in. c. ſalubꝛiter. et. ca. nauiganti. de vſur. ꝛ io. an. declarans Inno. in. d. c. nauiganti. Idem tenet cy. ꝛ bal. in auten. ad hec. C. de vſur. ꝛ tenet bar. in. l. j. alle. vide omnino ſub verbo vniuerſitas ciuitatis ꝛ quod no. lau. ꝛ fran. de ʒabo. in cle. j. in pn. de reli. ꝛ vene. ſan.

Dñs rogando ſubditū dicit ſibi mandare. q̄a rogatio dñi pceptum eſt. vt patʒ in tex. ꝛ glo. ff. quod iuſſu. l. j. §. ſi ego. ꝛ no. bar. in tracta. de tyranno. v. ſeptimo quero. ij. colum. in fi. vñ vſus Eſt rogare ducum ſpecies violēta iubendi. no. bal. C. quod cum eo. l. ſi mādatoꝛ.

Dñs ex vna cauſa. amplius nō poteſt fieri dominus ex alia. quia quod meum eſt. amplius meum fieri non poteſt. niſi pma cauſa eſſet dubia. vel niſi p ſecundā vberius ꝛ pingui⁹ prouideat. no. io. an. ḟm io. mo. de puil. cum perſone. li. vj. ſup vlti. glo. in nouella. Sʒ aduerte ne decipiaris. ꝙ licet io. mo. dicat regulam fallere in dictis duobus caſibus. tamen recte intelligendo nō eſt verū ꝙ fallit. quia remanēte pma cauſa ex qua fuit dominiū acquiſitum impoſſibile eſt ꝙ dñs ex vna cauſa fiat domi⁹ ex alia. vt naturalit patet. vt no. bar. in. l. iij. §. ex pluribus. ff. de acq̄ren. poſſeſ. vbi autem pma cauſa ē dubia vel in iure vel in facto. tūc quia pꝑter tale dubiū non conſtat quem eſſe dñm non poteſt ex alia cauſa circa dominiū q̄rere. Et hoc caſu non eſt verū dicere ꝙ dominus ex pma cauſa fiat dñs ex ſecūda. quia nō conſtat ꝙ ex pma ſit domin⁹. ꝛ paria ſunt non eſſe. vel eſſe ꝛ nō apparere. ff. de teſtam. tu. l. duo ſunt titij. Item nec fallit regula alio caſu quādo ex ſecūda cauſa dicat pinguius prouideri. l. fundo legato. ff. ad. l. fal. quia ibi pma cauſa ex qua fuerit acquiſitum dominiū rei legate pendente conditōne reſoluit ipo iure adueniente conditōne. p. l. ij. C. co. de le. ꝛ autē. ibi poſita. ideo cum deſinat eſſe dñs ex prima cauſa. poſſit fieri domin⁹ ex ſecūda. vt dic textus in. c. inter dilectos. de fi. inſtru. ꝛ ſic ibi adueniente conditōne legati eodē momēto reſoluitur dominiū ex pma cauſa ꝛ de nouo acquiritur ex ſcōa. ꝛ ita colligit ex oꝛdine intellect⁹

Domin⁹ feudi nō poteſt alienare pꝑprietateʒ ſine conſenſu vaſalli. de phi. feu. alie. p fre. c. j. §. pterea ducatus. vt no. glo. in. l. inuitis. ff. de fideicōmiſ. libe. Ideʒ no. hoſti. ꝛ io. an. in c. dilecti filij. de maio. ꝛ obe. ꝛ cy. in. l. j. C. de noua. quod intellige niſi alienet cum vniuerſitate curie vel caſtri. vt no. glo. in. c. ſi quis. quo tempe miles inueſti. petere debet. Idem no. bal. in. l. ij. in pn. ff. ſolu. matri. Sed q̄dam diſtinguūt ꝙ ſi domin⁹ vult alienare in pareʒ vel in potentioꝛē. poteſt etiam ſine cōſenſu vaſalli. in inferioꝛē non. vt no. cy. in. d. l. j. Sʒ illud pcedit quādo alienat in ſpecie. ſec⁹ ſi cum vniuerſitate. quo caſu etiā in ruſticū alienari poſſit. vt in. c. j. §. eadem lege. de lege conra. tamē ille textus facit cōtra. quia licet i mediolano illud ſeruet. tñ alibi contrariū cōmunit ſuatur. ꝛ hoc p regula tradit ille tex. vide ibi Baldum.

Dñs terre non poteſt terrā ſuā alteri dño ſub

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ĳcere contra voluntatem ſubditorū ſuorū. vt
no. hoſti.io.an.⁊ anth.in.c.dilecti filĳ.de ma
io.⁊ obe.⁊ bal.in.c.ſi quis. quo tempe miles
inueſti.pe.de. Quod intellige quando vellet
ſe ⁊ terrã ſuam alteri domino ſubĳcere.nõ ta=
men eam totaliter tranſferre. quia dupliciter
intereſt ſubditorū ne hoc fiat.pmo quia eorũ
intereſt non habere plures dños.vbi ḡ vellet
quis terrã ſuam libere ⁊ in totū alienare.vid̕
ꝙ poſſit etiam inuitis ſubditis.quia ceſſat in=
tereſſe ſubditorū non mutare dominiū.vt no.
inno.de pſcrip.auditis.quod ꝓcederet quã=
do nouus dñs eſſet tyrannus.vel al's male re
geret ſubditos.al's ſecus. Adde ꝙ ciuitas nõ
poteſt vni dño ſe ſubĳcere.vt no.io.an.de he
re.pſidentes.li.vj.in nouel.

Dñs ciuitatis vel caſtri an eo ipſo ꝙ eſt domi⁹
fundet intentū ſuum de iure cõmuni ſup iuriſ=
dictõne in eadem ciuitate vel caſtro.dic vt no
tat io.an.in.c.nimis.de iureiurã.⁊ antho. de
de fo.compe.cum contingat.ꝟ.qdam eſt prãſ
dominica.in.ĳ.colum.

Dñs an poſſit manumittere ſeruum ſuū ꝑ pro
curatorem. vide ſub ꝟbo ꝓcurator nõ poteſt
conſtitui ꝑ dñm.

DOnatio encenniorū que fiunt ſpõſe tẽ=
pore nuptiarū ꝑ conſanguineos ⁊ ami
cos viri ⁊ vxoris diuidit hoc modo.q:
encenia que fiunt ꝑ conſanguineos ⁊ amicos
viri ſunt viri.alia ſunt vxoris.vt no. Bar.ff.
de vul.⁊ pupi.l.ſed ſi pl'es.§.in arragato.

Donatio facta inter virum ⁊ vxorẽ firmat iura
mento.no.ꝑ Bal.in.l.ſi quis ꝓ eo.ff.de fide=
iuſſo.⁊ in.l.ſeyus ⁊ augerius.ff.ad.l.fal. Et
fre.in conſilĳs ſuis cõſilio.cxl. Sed antho.di
cit ꝙ non firmat iuramẽto licet iurans teneat
iuramentū ſeruare.vt ipſe no.in.c.cum cõtin=
gat.de iureiur.in.xĳ.colum.ꝟ.ex his decidi=
tur.quid de donatõne.vide ſub verbo iuram
tum licet validat donatõem.

Donatio an poſſit fieri abſenti.vide.s.verbo.
abſens.§.abſenti ſi ſit.

Donatio cauſa mortis non poteſt fieri niſi pre=
ſenti ⁊ ſtipulãti.vel ſi eſt abſens oportet ꝙ no
tarius ꝓ eo ſtipulet.no.bar.in.l.tam his.§.j.
ff.de dona.cau.mor. Nec poteſt dõatario cã
mortis fieri ſubſtitutio niſi ꝑ ſtipulatiõem.vt
no.bar.in.l.ei cui.e.ti.licet autẽ donatio cau=
ſa mortis facta abſenti. nullo ꝓ eo recipiente
nõ valeat vt donatio.valet tñ vt fideicõmiſſū
vt no.bar.in.d.l.tam his.§.j.⁊.in.l.j.e.ti.

Donatio ob cauſam nõ eſt ꝓprie donatio.ff.d
dona.l.hoc iure.§.labeo.⁊.§.fi. ideo nõ eget
inſinuatõne.vt no.glo.e.ti.l.acquilius.ꝙ in
tellige.vt ibi no. Bar.⁊ vt no.guil.in.l.illud.
C.de ſacroſan.eccle.dicta tamen donatio ob
cauſam ita eſt contractus nominatus ſicut et
ſimplex donatio.vt no.ꝑ glo.⁊ bar.in.l.fi.ff.
de condi.ob cauſam.

Donatio cauſa mortis ad ſui confirmatõe non
reqrit adhibitõnem hereditatis. vt no.bal.ff.
de condi.ob cau.l.congruis.al's cum quis.et
idem no.bar.in.l.ſequens queſtio.de le.ĳ.li=
cet ipſe dubitauerit in.l.in mortis cauſa.ff.de
dona.cau.mortis.

Donatio facta inter virum ⁊ vxorem nõ firma
tur morte donantis.niſi traditio rei donate in
teruenerit.ff.de dona.inter virū ⁊ vxorem.l.
pomponius. vel niſi aliquid interceſſerit ꝙ
loco traditõnis habeatur.vt.l.quod de ſuo.
C.de dote cauta ⁊ nõ numerata.⁊ ibi no.glo.
idem no.bar.in.d.l.põponius. idem no.bal.
in.l.j. C.de dõa.ante nup. Sed aduerte quia
Bar.dicit confeſſionem de recepto factã ani=
mo donandi habere loco traditõnis. Sed glo.
in.d.l.de ſuo.⁊ bal.in.d.l.j. requirunt aliud
vltra confeſſionem.

Donatio ſi in ea dicat ꝙ ſit ob merita pceden=
tia an ex tali narratõne probent merita. vide
Bal.in.l.illud. C.de ſacroſan.eccle.⁊.l.ſi do
natõne. C.de colla.⁊ autẽ.vnde ſi parens.de
inoffi.teſta.⁊ bar.in.l.ſi forte.ff.de caſtrẽ.pe.

Donatio facta extraneo ꝑ carentem filĳs. diſ=
ſoluit ipſo iure in totū ex natiuitate filĳ. C.de
reuo.dona.l.ſi vnq̃.ſed donatio facta filio re
ſoluitur ex natiuitate alterius filĳ ꝓ legitima
dũtaxat ipſi filio poſtea nato iure nature debi
ta.vt. C.de inoffi.dona.l.ſi totas.⁊ nota.per
Bar.ibi.⁊ in.l.j.e.ti.⁊ in.l.ticia ſeyo.§.impe
rator.de lega.ĳ.⁊ ꝑ bal.in.d.l.j.⁊.l.ſi totas.
nec poteſt ꝑ donatorem dictis legibus renun
ciari etiã cū iuramento in piudiciū filĳ poſtea
nati.vt no.ꝑ bar.⁊ bal.in dictis.l.⁊ ꝑ io.an.i
addi.ſpecu.de inſtru.edi.§.porro.ꝟ.item nõ

Donatio facta ob merita pcedentia non põt re
uocari etiam ꝓpter ingratitudinem. vt.ff.de
dona.l.acquilius.⁊.l.ſi pater.§.j. ⁊ ibi notat
gloſa

DOs etiam conſtante matrimonio põt ꝑ
mutari ⁊ inter virum ⁊ vxorem de vna
re in aliam conuerti ſi dotis vtilitatem
concernat.ff.de iure dotiū.l.ita cõſtãte.⁊.l.fi.

Dos ſiue res dotalis an poſſit pſcribi ꝯtra mu
lierem. vide ſub verbo pſcriptio.§.preſcribi
an poſſit dos.

DUmmodo.iſta dictio non importat cõ
ditõnem ſed modum.no. Ro.conclu.
cccxxvĳ.⁊ no.glo.de pben.in.c.non po
teſt.li.vj.

DUntaxat.quid hec dictio importat.vi=
de ſub verbo.tantū.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf